Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА 4 жовтня 2003 року

№ 187 (3187)

ПЕРЕДПЛАТА

Фото Валерія ЧЕРКАСА.

З «Голосом» усе під силу

День передплатника на Полтавському поштамті 3 жовтня пройшов під знаком «Голосу України». Регіональний кореспондентський пункт і добровільні помічники підготували широку програму живого спілкування з передплатниками. Слід зазначити, що в гості до нас завітали і давні друзі газети, і нові — люди різного віку й різних професій. Вони жваво цікавились планами редакційного колективу на майбутнє, активно обговорювали публікації в газеті на злободенні теми, підказували нові адреси для журналістських пошуків. І, звісно, залюбки брали з собою нашу рекламну продукцію: буклети, календарі, сувеніри, свіжі газети. А дехто тут-таки, у найвелелюднішому місці обласного центру, оформив передплату на улюблений «Голос України», щоб й надалі мати вдома й на роботі найсвіжіші новини з усього світу.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

На знімку: активні помічниці «Голосу України» — співробітниці Полтавської дирекції УДППЗ «Укрпошта» Ірина Мотрій та Євгенія Гороховська — в центрі уваги передплатників.

ОФІЦІЙНО

Ужгородська зустріч

Президент України Леонід Кучма вчора зустрівся в Ужгороді з Президентом Македонії Борисом Трайковським. Сторони обговорили актуальні проблеми двосторонніх відносин і, зокрема, питання реалізації проекту 5-го транспортного коридору й інвестиційної участі у ньому Македонії, а також співробітництва в енергетичній сфері. Лідери України і Македонії підтвердили намір сприяти в реалізації євроінтерграційних намірів двох країн, а також співробітничати в міжнародних організаціях. Президенти оглянули ділянку автотраси Київ—Чоп в Ужгородському районі, яку реконструює спільне македонсько-болгарське підприємство «Граніт-АЧМ» (підрядна організація).

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України,
академік НАН України

Українсько-словацькі відносини: історія та сучасність

Словацька Республіка (СР) — безпосередній західний сусід України. І незважаючи на те, що ця невелика центральноєвропейська держава значно — майже в десять разів поступається Україні масштабами території та чисельністю населення, рівень двосторонніх українсько-словацьких відносин міждержавного співробітництва повністю відповідає цивілізованим стандартам стосунків розвинених європейських демократій.

Сучасні відносини між Україною і СР міцно базуються на принципах добросусідства, поваги до національно-державного суверенітету, цілісності території та недоторканості кордонів і невтручання у внутрішні справи одна одної. Навіть більше — Україна і Словаччина за роки новітньої незалежності досягли такого щабля взаємодії у двосторонніх відносинах та в координації зовнішньополітичних кроків на міжнародній арені, що є всі підстави говорити про практичне наповнення конкретними справами декларованого ще в 1990-ті роки на міждержавному рівні стратегічного партнерства.

(Закінчення на 4-5-й стор.).

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Новіков Олександр (народ. 1969 р.).
Будинок Городецького (1996 р.).
Полотно, олія.
Галерея «Ирэна». Україна, Київ.

Нехай ніколи не згасне народна любов до вчителя

Привітання Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з нагоди Дня працівників освіти

Учителям, викладачам, вихователям, організаторам освіти України.

День працівників освіти, який ми відзначаємо щороку на початку жовтня, неможливо вмістити в галузеві рамки. Адже освітня сфера є справді доленосною і для окремої людини, і для нації в цілому.

Піднімаючись щаблями системи освіти — від дитячого садка і школи до вищого навчального закладу, — юнак чи дівчина опановують нові й нові знання, виробляють нові навички і стають фахівцями, формуються як особистості і вступають у самостійне життя добре підготовленими. Вони отримують можливість якнайповніше реалізувати природні задатки. І навпаки, людина без знань, без міцної духовної і моральної основи не має майбутнього.

Так само і держава, дбаючи лише про розвиток і удосконалення системи освіти, може розраховувати на місце серед найрозвиненіших країн, а в іншому разі ризикує опинитися на узбіччі світових цивілізаційних процесів.

Тому, хоч би якими складними були економічні умови, освіта повинна залишатися загальнонаціональним пріоритетом. Маємо не тільки зберегти досягнення вітчизняної освіти, а й реформувати, модернізувати її відповідно до викликів часу, піднести роботу освітян на рівень найвищих світових стандартів.

Належить значно підвищити суспільну роль і соціальний статус учителя. В Україні шанобливе ставлення до вчителя, викладача, вихователя, наставника є доброю традицією. Наш земляк, видатний педагог К. Д. Ушинський казав: «Учитель — це життєдатний промінь сонця для молодої душі, який нічим замінити неможливо». Ці слова і сьогодні дуже точно передають наше уявлення про людей почесної, гуманної і одночасно нелегкої професії.

Тож зі святом вас, працівники освіти! Творчого натхнення вам, успіхів у праці, міцного здоров'я, щастя і благополуччя!

Фото Віктора ПОБЕДИНСЬКОГО (з архіву УНІАН).

Шана і відзнака

Завтра День працівників освіти. Традиційно сіячі розумного, доброго, вічного прийматимуть квіти, привітання, слова вдячності.

До професійного свята Президент України Леонід Кучма підписав Указ «Про відзначення державними нагородами України працівників освіти».

Ордена «За заслуги» II ступеня удостоєно директора ліцею №100 «Поділ» міста Києва Наталію Шевчук. Ордени княгині Ольги II та III ступенів вручено відповідно Лідії Литвиненко з Києва та Ользі Драпак з Івано-Франківська. Ще 21 освітянину присвоєно почесне звання «Заслужений вчитель України». Звання «Заслужений працівник освіти» удостоїлися 33 представники цієї професії. Серед них начальник управління освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації Володимир Войтенко та директор Шишацької гімназії з Полтавщини Надія Діденко.

У НОМЕР

У митників вкрали десять мільйонів гривень

На позачерговому профспілковому з'їзді працівників митних органів з'ясувалося, що лише за півтора року Рада профспілки перерахувала невідомим благодійним фондам та комерційним фірмам майже десять мільйонів гривень. Без жодних документів, які пояснювали б причину такої щедрості.

Ще один пікантний факт. На видачу матеріальної допомоги митникам (їх в Україні близько 18 тисяч) за п'ять останніх років Рада профспілки спрямувала 622 тисячі гривень, тоді як на утримання свого апарату (11 осіб) — 1,6 мільйона гривень.

З'їзд обрав нового голову Ради профспілки та ревізійну комісію для проведення комплексної перевірки фінансової діяльності свого керівного органу.

Відвернув власне вбивство

Для цього голові профкому олександрійського ВАТ «Віра-Сервіс» Олегові Панібратченку довелося імітували власну смерть.

Незвичайну операцію було проведено після того, як працівники правління у боротьбі з організованою злочинністю УМВСУ в Кіровоградській області отримали інформацію про те, що Панібратченка справді «замовили». Деякі кіровоградські газети, повіривши в реальність скоєння злочину, навіть помістили некрологи.

Правоохоронці заарештували виконавця, трьох посередників і замовника вбивства. Слідство триває. За попередніми даними, замовлення вбивства профспілкового лідера сталося через боргові відносини. Виконавець злочину мав отримати шість з половиною тисяч доларів, **передає наш власний кореспондент Олег БОНДАР.**

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Рішення Верховної Ради обов'язкові для всіх. Для телевізійників також

Ранкове засідання 3 жовтня

На початку засідання народні депутати привітали колегу Євгена Кирильчука з днем народження.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Далі Голова Верховної Ради повідомив про створення депутатського об'єднання «Економічна Україна», до складу якого увійшло 62 народні депутати, та про перехід народного депутата Сергія Ратушняка до фракції «Наша Україна».

Затим народні обранці заслухали звіти президента Національної телекомпанії України Олександра Савенка, голови Національної ради з питань телебачення і радіомовлення Бориса Холода про виконання постанови ВР «Про порядок висвітлення роботи четвертої сесії Верховної Ради України».

(Закінчення на 2-й стор.).

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

У Кіровограді скоєно напад на головного редактора суспільно-політичних програм обласної ТРК

ОФІЦІЙНО

Посол Китаю: «Я задоволений нашими відносинами»

В Україні відзначають високий рівень політичного діалогу між Пекіном і Києвом. Міжпарламентські відносини — його важлива складова. Про це заявив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин на зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Китайської Народної Республіки в Україні Лі Гобаном.

Володимир Литвин зазначив, що в цьому є персональна заслуга пана посла, дипломатична місія якого в Україні невдовзі завершується. Глава українського парламенту поздоровив Лі Гобана з нагородженням його орденом «За заслуги» II ступеня. В інтерв'ю «ГУ» після закінчення зустрічі Лі Гобан заявив: «Я вважаю, таке високе нагородження викликане особливою увагою Президента України й уряду до Китаю». Посол також підкреслив динаміку розвитку українсько-китайських відносин, інтенсивний обмін візитами на всіх рівнях.

Лі Гобан особливо відзначив високий рівень торговельно-економічних відносин: «За минулі вісім місяців товарообіг між країнами становив більш як 1 млрд. 325 млн. доларів США. Це вже перевищує показники товарообігу минулого року». «Я задоволений нашими відносинами і сповнений упевненості в їх чудовому майбутньому», — підсумував посол.

Яна СТАДІЛЬНА.

На початку шляху

Голова ВР України Володимир Литвин привітав у стінах парламенту Міністра закордонних справ Республіки Гватемала Едгара Гутьєреса Хірона і наголосив, що це перший офіційний візит голови МЗС цієї країни. Володимир Литвин висловив сподівання, що його приїзд до Києва дасть поштовх розвитку співробітництва, зокрема економічного. ВР бажає, за словами Голови, налагодити стосунки на міжпарламентському рівні з депутатами Гватемали. Йшлося і про можливість створити відповідну групу дружби в обох парламентах. Також було запропоновано обмін парламентськими делегаціями.

Сторони висловили незадоволення цифрами нинішнього товарообороту, який становить 14 млн. доларів. Сенс розвитку торговельно-економічних відносин з Україною для Гватемали полягає в тому, щоб через український ринок вийти на європейський. Україна також зацікавлена у виході на латиноамериканський ринок.

А вчора з паном Хіроном зустрівся Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко. Глава українського зовнішньополітичного відомства вручив гватемальському колезі агреман на призначення посла РГ у Росії Луїса Альберто Падільяа Надзвичайним і Повноважним Послом Гватемали в Україні за сумісництвом.

Яна СТАДІЛЬНА.

Домовилися зустрітися

Президенти України і Білорусі Леонід Кучма й Олександр Лукашенко найближчим часом зустрінуться, щоб обговорити актуальні проблеми двосторонньої співпраці. Такої домовленості було досягнуто під час телефонної розмови О. Лукашенка і Л. Кучми, повідомила «Інтерфаксу» прес-секретар глави білоруської держави Наталя Петкевич.

У ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЯХ І ГРУПАХ

Для спільної користі

Фракція Народно-демократичної партії підписала протокол про наміри об'єднатися з депутатською групою «Демократичні ініціативи». **Як повідомили в прес-службі «Деменіціатив»**, цей документ підписали лідери НДП Валерій Пустовойтенко та «Деменіціатив» Степан Гавриш. Об'єднана фракція називатиметься «Народно-демократична партія — Демократичні ініціативи». До прийняття відповідного положення про нову фракцію в ній співголовуватимуть В. Пустовойтенко та С. Гавриш. Це попереднє домовленість і нині розробляються статутні документи.

У прес-службі фракції НДП повідомили, що фракція народних демократів прийняла рішення про надання згоди на об'єднання з «Деменіціативами» з метою «прискорення політичної структуризації парламенту, забезпечення його стабільної роботи».

Згідно з підписаними документами, загальними зборами фракції буде затверджено положення про фракцію та обрано керівний орган (раду), співголів і уповноважених представників фракції «НДП — Демократичні ініціативи». Після обговорення прийнятих рішень у регіонах, партійних осередках НДП та систематизації пропозицій народних депутатів України—членів фракції буде вироблено та затверджено концепцію її дій до 2006 року та план заходів на 2004 рік.

Вл. інф.

ФОТОФАКТ

У київському міському Будинку вчителя відбувся конкурс кухарів дошкільних закладів, у якому брало участь 50 майстринь.

На знімку: кухар дитсадка № 149 Дарницького району Ірина Жукова.

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

Комітет Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій висловлює глибокі співчуття народному депутату України Писарчуку Петру Івановичу в зв'язку з непоправною втратою — смертю його матері

ПИСАРЧУК Любові Дмитрівни.

Депутатська фракція Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) у Верховній Раді України висловлює глибоке співчуття народному депутату України, члену нашої фракції Писарчуку Петру Івановичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

Любові Дмитрівни.

Не стало особистості, яка щедро ділилася з людьми талантами свого розуму, душі та відкритого серця.

Безмежна біль втрати дорогої людини. Але скільки б не минуло часу, добра пам'ять про Любов Дмитрівну назавжди залишиться у серцях тих, хто її знав.

Рішення Верховної Ради обов'язкові для всіх. Для телевізійників також

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 3 жовтня

(Початок на 1-й стор.).

Під час звіту Олександр Савенко зазначив, що для реалізації постанови необхідне державне замовлення, яке до цього часу не реалізоване. Також відзначив, що за роки існування Національної телекомпанії це питання порушують щоосені. Невиконання постанови пов'язано також з бюджетним недофінансуванням. Депутатів цікавило, чому на Першому Національному немає політичних передач у прямому ефірі. У відповідь Олександр Савенко зачитав список народних депутатів, що брали участь у передачі «Саме той». Проте більшість парламентаріїв заперечила будь-яку свою причетність до запису цієї програми.

Під час звіту Бориса Холода Голова Верховної Ради Володимир Литвин поставив конкретне запитання: що необхідно зробити для реалізації постанови ВР, зазначивши, «який авторитет може бути у парламенту, якщо його постанови не виконуються». На це запитання Борис Холод так і не зміг відповісти по суті. Тому деякі народні депутати навіть порушили питання про його відповідність посаді.

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин закликав Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення боротися з «темниками», а не звинувачувати парламент у перешкоджанні свободі слова в Україні. За його словами, не потрібно мобілізувати журналістів для того, щоб показувати Верховну Раду в найгіршому світлі. Адже

зараз розпочалася «ціла кампанія» щодо звинувачень Голови ВР та парламенту, що вони неправильно діють і висловлюють неправильну позицію.

Володимир Литвин звернувся до Бориса Холода, щоб той на сесії дав конкретну відповідь на запитання, чому не виконується постанова Верховної Ради (про висвітлення НТКУ роботи парламенту. — **УНІАН**), бо «набридло це все словоблуддя». Він запитав Б. Холода: «Чи потрібно, щоб Верховна Рада також писала «темники» і роздавала їх?» І тоді «все працюватиме за «темниками».

Голова ВР звернувся до голови Нацради з питань телебачення і радіомовлення, щоб той сказав, які конкретні санкції буде застосовано до НТКУ у зв'язку з невиконанням постанови.

Народні обранці також підтримали звернення парламенту до Президента США Джорджа Буша і прем'єр-міністра Великої Британії Тоні Блера стосовно сприяння вирішенню якнайшвидшого і об'єктивного розслідування ситуації довкола заарештованого в нейтральних водах біля Іраку українського танкера «Невстар-1» та ухвалили відповідну постанову.

Олена ГОРБУНОВА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Гроші для аграріїв: краще пізно, ніж ніколи

Вечірнє засідання 2 жовтня

Після голосування за обрання суддів парламент схвалив зміни до статті 11 Закону «Про податок на додану вартість» стосовно операцій із ввезення підакцизних товарів. Згідно з прийнятою поправкою, внесеною народними депутатами М. Рудьковським та В. Фіалковським, у разі ввезення в Україну тютюнової сировини виключається можливість оформляти вексель на суму ПДВ.

Наступні дві ухвалені зміни до чинних законів стосуються поліпшення соціального захисту малозабезпечених верств населення. Закон про внесення змін до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (розроблений народним депутатом Я. Джоджиком) надає статус учасників війни особам, які після 9 вересня 1944 року були переселені на територію України з інших країн. Досі статус учасників війни надавався переселеним в Україну після 1945 року. Закон (після підписання Президентом) набере чинності з січня 2004 року.

Схвалені зміни до Закону «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» (їх вніс до парламенту народний депутат Олександр Фельдман) передбачають, що призначені суми державної соціальної допомоги, але не витребувані своєчасно одержувачем без поважних причин, виплачуються за минулий час не більш як за 12 місяців, що передували зверненню за одержанням допомоги. Суми державної соціальної допомоги, не одержані з вини органу, який її призначає або виплачує, або через неможливість отримання цих виплат інвалідом із поважних причин, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким терміном.

Прийнято зміни до Закону «Про Державний бюджет України на 2003 рік» щодо закупівлі сільськогосподарської продукції (автор — народний депутат Л. Супрун). Цей документ встановлює, що кошти загального фонду держбюджету за програмою «Накопичення та зберігання матеріальних цінностей державного матеріального резерву» в сумі 400 000 тис. грн. спрямовуються винятково на закупівлю зернових та олійних культур, м'яса та цукру українського походження.

У другому читанні схвалено проект закону про захист суспільної моралі від продукції, що пропагує порнографію, поданий до парламенту депутатом Л. Черновецьким. Цей документ, зокрема, забороняє виробництво й обіг у будь-якій формі в Україні продукції порнографічного характеру, а також такої, що пропагує війну, національну й релігійну ворожнечу, зміни шляхом насильства конституційного ладу чи територіальної цілісності України, фашизм і неофашизм, наркоманію, токсикоманію, алкоголізм тощо.

У першому читанні прийнято зміни до деяких законів України, які передбачають встановити нульову ставку ввізного мита на зернові культури до 1 липня 2004 року. За чинним законодавством дія нульової ставки ввізного мита на зерно завершується 31 грудня 2003 року. Глава парламенту доручив профільному комітету до наступного дня голосування підготувати законопроект для прийняття у другому читанні.

Юліана ШЕВЧУК.

Той випадок, коли коментарі не зайві

Продовжує набирати обертів скандал навколо українського посла у Польщі Олександра Никоненка. Польське агентство «Прасове» повідомило, що проти нього порушено кримінальну справу.

Одразу зауважимо, що агентство трохи перебільшило. Як повідомив «ГУ» прес-секретар варшавської прокуратури Мачей Куябський, справу було відкрито відразу після затримання пана Никоненка. Проте це справа не проти нього (бо посол має дипломатичну недоторканність), а за фактом. А факт такий: 25 серпня Олександра Никоненка було затримано за керування автомобілем нібито у нетверезому стані. Документів при ньому не було. Щодо деталей, то, за словами пана Куябського, посол «поводився у відділку не дуже дипломатично і знищив двері поліційного відділку. А коштують вони 1500 злотих (трохи менш як 400 доларів)».

Що ж насправді відбулося 25 серпня, з'ясувати так і не вдалося. Бо, за законами журналістики, інформацію вважають правдивою, коли її підтверджують щонайменше три незалежні одне від одного джерела. Факт затримання українського дипломата підтвердили в МЗС Польщі і не захотіли дати жодної інформації в МЗС України. Зберігає мовчання і Посольство України в Польщі. Хоча, мабуть, це саме той випадок, коли коментарі були б не зайві, бо запитань багато. Наприклад, великі сумніви викликає той факт, що одна людина може «знищити» двері, котрі, якщо судити з їх ціни, мали б бути досить міцні. Не відомо, чи було проведено тест на вміст алкоголю в крові дипломата. А саме на підставі результатів цього тесту можна говорити про алкогольне сп'яніння. Одне слово, позиція вітчизняного МЗС трохи дивує, бо відсутність інформації, як відомо, породжує чутки. І як свідчить досвід, досить часто ці чутки — не на користь Української держави та її міжнародного іміджу.

Суддя призначив спалити ікони

Суддя районного суду польського міста Ярослав Мачей Вільчинський виніс вирок 23 українським іконам XIX сторіччя. Святині засудили на смерть через спалення. До такого не додумалася б навіть інквізиція.

Як повідомила «Газета Виборча», ці ікони вилучили польські митники з багажу українця, ім'я якого газета не називає. Митники зажадали за перевіз через кордон старожитностей 4 тисячі злотих (близько 4 тисяч 300 грн.) мита. Громадянин України відмовився платити цю суму, і справа пішла до суду. Нині перший заступник Ярославського суду Анна Шерпінська твердить, що під час розгляду справи суд не знав про те, що йдеться про стародавні ікони. Пані Шерпінська також заявила, що суд і не повинен був зацікавитися їх справжньою вартістю, бо це, за її словами, справа митників.

Та, хоч би там що, рішення спалити українські ікони (байдуже, нові чи старі) інакше, як варварством, назвати не можна. І це в Польщі, яка пишається своїми міцними християнськими традиціями! Нині чиновники з окружного суду вивчають причини винесення такого вироку польським районним суддею. Зокрема, в окружному суді стверджують, що згідно з польським законодавством заборонено нищити будь-які речі, що мають хоч якусь вартість для держави. Однак, чим закінчиться вивчення справи судді Вільчинського, поки що не відомо.

До речі, стародавні українські ікони було спалено в котельні Ярославського суду. Від них залишилися лише знімки, які про всяк випадок зробили польські митники під час вилучення.

Тетяна ПАСОВА.

Польща.

СПОРТ

Як повітря, як води ковток...

Футбол. Перший кваліфікаційний раунд чемпіонату Європи-2003/2004 серед юніорів (U-19). Другий тур. 2 жовтня.

Франція—Вірменія. 0:0. Бориспіль. Стадіон «Колос».

Україна—Боснія. 4:3. Київ. НСК «Олімпійський». **Голи**: Яценко, 44, 49, Алієв, 75, з пенальті, 77 — Дервіші, 54, з пенальті, 82, з пенальті, Чутук, 63.

Україна виступала в такому складі: Мусін, Яценко, Рожок, Прошин, Алієв, Ситник (Максимов, 71), Котенко, Пучков (Кіцута, 80), Ярмаш, Воробей, Самборський.

	В	Н	П	М	О
Вірменія	1	1	0	1—0	4
Франція	1	1	0	1—0	4
Україна	1	0	1	4—4	3
Боснія	0	0	2	3—5	0

Юніорський футбол часто-густо нагадує нестабільну погоду ранньої весни. Коли на синьому небі світить яскраве сонечко. Аж раптом, незрозуміло звідки, набігли чорні хмари, пішов до холодний дощ. Мерзлякувато і незатишно. Але, якщо пощастить, невдовзі знову розпогодиться.

Отак і в поєдинку підопічних Павла Яковенка з боснійцями. Українці мали перевагу, забили два красиві м'ячі. Іменинником почувався Олександр Яценко. До речі, в цій грі брали участь майже самі лише динамівці Києва. Виняток — дніпропетровець Іван Котенко. Отож все навколо здавалося таким безхмарним і радісним. Але суперник виявився не з лякливих і непоступливих. Та ще й фаховий арбітр ісландського арбітра Егіля Маркуссона був, м'яко кажучи, недостатньої кваліфікації. Одне слово, балканці швидко встановили рівновагу — 2:2. І стало дуже сумно. Почалася лихоманка. А коли у футболі поспішаєш, тоді все з ... ніг валиться.

На щастя, так тривало недовго. Збірна України, з'ясувалося, команда вольова. А особливе натхнення в той час прийшло до Олександра Алієва. Він спочатку холоднокровно реалізував пенальті. А потім зі штрафного метрів із сімнадцяти обвідним ударом ефектно вразив ціль — 4:3. Однак і це не збило запалу боснійців. Вони заробили і реалізували ще один одинадцятиметровий. Але наші вистояли.

Усе вирішиться сьогодні. За підсумками українського етапу, дві команди продовжать виступи в чемпіонаті. Отож нашим футболістам, як повітря, як ковток цілющої води, потрібна перемога над французами. Їх матч на НСК «Олімпійський», як і поєдинок вірмен з боснійцями в Борисполі, розпочнеться о 13.00. Закликаємо всіх, кому небайдужа доля вітчизняного футболу, прийти й підтримати збірну України! Вхід на стадіон вільний.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Куємо з мечів орала?

На військовому летовищі Полтави розрізано на металобрухт останній стратегічний бомбардувальник Ту-22М, який входив до складу місцевого авіаційного з'єднання. Бойову машину «пустили під ножиці» на виконання доброї волі нашої держави з роззброєння та ліквідації ядерного потенціалу на очах Надзвичайного і Повноважного Посла США в Україні Джона Хербста, військових аташе багатьох європейських країн, представників Збройних Сил України, місцевого керівництва.

Пан посол схвально оцінив таку діяльність, яка позитивно впливає на зміцнення американо-українських відносин, акцентував увагу на тих головних аспектах подальшої роботи, що сприятимуть налагодженню зовнішньої політики та інтеграції України в євроатлантичні структури. За інформацією представників Військово-повітряних сил України, кошти, отримані від конверсії, спрямовано на будівництво житла для вояків та їх соціальної адаптації в суспільстві, завдяки чому вже вдалося надати військовим понад тисячу квартир... Коли великі механічні ножиці почали відтинати бойовій машині крила, професійні льотчики, які пройшли неабияке військове загартування, відводили очі...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

На знімку: так проводять знищення бойових машин.

Фото Валерія ЧЕРКАСА.

ТУРБОТА

Волонтери допоможуть пенсіонерам

Кілька сотень добровільних помічників об'єднались у волонтерський центр, що почав працювати при Хмельницькому міському комплексі соціальної реабілітації та побутового обслуговування пенсіонерів. Раніше штатні працівники обслуговували 820 літніх хмельничан. Новий центр має намір охопити увагою і турботою майже шість тисяч людей похилого віку — мешканців обласного центру. Молоді люди, переважно студенти місцевих навчальних закладів, готові оформити субсидію, допомогти по господарству, в домі і на городі, купити продукти і ліки, а то й просто поспілкуватися з самотніми старенькими. Своєрідним волонтером у цій справі стала і міська рада, котра виділила із бюджету 75 тисяч гривень на щоденні безплатні обіди та продуктові кошики для найбідніших.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

ПРОБЛЕМА

Кожного десятого «закодовано» на хвороби

У Харкові пройшов перший український конгрес з питань клінічної генетики. Дослідники, лікарі-практики, провідні вчені багатьох країн зібралися на науковий форум, щоб обговорити медичні питання спадкоємних хвороб. Налічують майже п'ять тисяч їх різновидів. Одні передаються з покоління в покоління, інші виникають уперше через пошкодження ДНК — носія генетичної інформації. Сьогодні фахівці можуть убезпечувати від різних захворювань, запобігати ранній смертності від тяжких патологій, основною причиною яких є порушення обміну речовин.

Кожен десятий житель планети носить у собі патологічний ген порушення обміну речовин, запевняє директор міжобласного Центру клінічної генетики і пренатальної діагностики Олена Гречаніна. І завдання фахівців — виявити це і допомогти людям.

Микола КОСИЙ.

Харків.

ТРАНСПОРТ

Автомобілізація!

За три роки вдвічі зросла кількість автомобілів, що знаходяться у власності миколаївців. Нині на тисячу мешканців міста припадає 160 авто. З них більшість — «секонд хенд» (52 відсотка). Серед нових машин переважають «Газелі» й «Таврії». Як і раніше, свого покупця знаходять ВАЗи. Якщо автомобілізація населення й надалі зростатиме так стрімко, незабаром на кожних чотирьох миколаївців припадатиме один автомобіль.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

«Укрзалізниця» наводить... мости

Сім залізничних платформ отримала Івано-Франківщина від «Укрзалізниці». А використають їх як мостові переходи у Верховинському і Косівському районах та на території Яремчанської міськради. Адже гірські річки мають крутий норов: вони бушують з такою силою, що зносять мости і кладки. За інформацією управління з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації, лише торік унаслідок повеней, зсувів та інших катаклізмів зруйновано чи пошкоджено 44 мости, а цього року — 19. Відновлення їх — справа і складна, і дорога. Коштів, які надають для цього державний та місцеві бюджети, недостатньо. Тому область і звернулася до Міністра транспорту Георгія Кірпи. Платформи, одержані іванофранківцями, сприятимуть налагодженню сполучення між населеними пунктами у гірських районах. До кінця року «Укрзалізниця» обіцяє прикарпатцям ще 15 залізничних платформ.

Дарина НАЗАРЧУК.

ДОБРІ СПРАВИ

У подарунок — каплицю

У Городньому Любомльського району на сільському цвинтарі відбулося освячення каплиці святих апостолів Варфоломія і Варнави, спорудженої на кошти архієпископа Рівненського і Острозького УПЦ Варфоломія. На честь цієї події в Городньому відбувся концерт народного артиста України Степана Гіги, а увечері небо над селом осяяли вогні святкового феєрверку.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

АНОМАЛІЇ

Те, чого не може бути

Одинадцятого липня 1891 року торговець доставив у будинок мешканки американського міста Морисвілля пані Калп партію вугілля. Розколовши одну з брил, щоб скласти шматки в ящик господарка помітила виїмку округлої форми, всередині якої був маленький завдовжки майже двадцять п'ять сантиметрів, золотий ланцюжок тонкої старовинної роботи.

Спочатку місіс Калп подумала, що його хтось випадково впустив у вугілля, але придивившися уважніше зрозуміла свою помилку. Річ у тім, що кінці складеного вдвічі ланцюга були вмуровані в половину щойно розколотої брили. На другій половині залишився відбиток дорогоцінної знахідки. Інакше кажучи, ювелірний виріб знаходився всередині шматка вугілля, і, за логікою, потрапив туди під час утворення кам'яновугільного шару. За даними геологорозвідувального управління штату Іллінойс, його вік 260—320 мільйонів років. Проблема в тім, що офіційна історія людства налічує щонайбільше півтора—два з половиною мільйона років.

Це не єдина знахідка, виявлена в вугільних монолітах. У 1912 році робітником муніципальної електростанції міста Томаса, штат Оклахома, Френком Кенвудом усередині вугільної брили було виявлено цілком традиційний залізний кухоль. Свідки зафіксували не тільки знахідку, а і її відбитки на розколі. Вік вугільних шарів, із яких було добуто даний шматок, датується геологами в 312 мільйонів років.

До цього ж періоду належить і кам'яна плита, в яку було вмуровано золоту нитку. Артефакт було знайдено 1844 року в каменоломні неподалік від англійського міста Твід. У тому ж році в Шотландії сер Девід Брюстер виявив ще одну загадку. Цього разу це був цілком тривіальний залізний цвях завдовжки майже 22 сантиметри, вмурований у шматок червоного піщанику нижньодевонського періоду (тобто його вік — 360—408 мільйонів років). Оскільки в товщі каменю виявилася шапочка (протилежний кінець стирчав назовні) сер Девід цілком виключив імовірність того, що цвях було забито в плиту вже після того, як його дістали з кар'єра.

На знімку: якби повідомлення про надзвичайні знахідки мали підтвердження то, представлений вами кадр із фільму «Парк юрського періоду» був би не тільки фантастичною ілюстрацією, але і цілком реальною реконструкцією дійсності.

Трохи пізніше, у 1852 році, під час підривних робіт у каменоломні поблизу Дорчестера, штат Массачусетс, серед осколків каменю було виявлено металеву посудину розірвану вибухом навпіл. Половинки склали дзвоноподібну посудину 11 см. заввишки та 16 см. в основі з товщиною стінок близько 3 мм. Її було виготовлено з білого металу, що нагадує цинк або сплав срібла. Стінки посудини прикрашали інкрустовані сріблом зображення шести квіток, а нижню частину оперізував посріблений рослинний орнамент. Таємнича знахідка була вмурована в гірську породу, вік якої гірничий інженер Джон Кеттел, який досліджував унікум, визначив у 600 мільйонів років.

Непояснювані знахідки трапляються і в наш час. Так, 1968 року французький дослідник Дрюе повідомив про металеві труби різного розміру, але однакової напівовальної форми, виявлені в товщі крейди поблизу містечка Сен-жан-де-ліве. Вік породи оцінюється щонайменше в 65 мільйонів років.

Але найбільше вражає уяву знахідка американського кресляра Вільяма Майстера. Будучи жагучим колекціонером і любителем палеонтології, він весь вільний час присвячував пошукові скам'янілостей. Яким же було його здивування, коли розколовши черговий шматок глинистого сланцю він знайшов не тільки очікувані скам'янілості древніх тварин — трилобітів, а й зовсім чіткий відбиток людської ноги. І не просто ноги, а взутої у цілком сучасний черевик. Консультація у взуттєвиків підтвердила, що відбиток безумовно є слідом взуття, виготовленого вручну. На відбитку збереглися навіть сліди стібків, що скріплювали рант із підошвою. Крім того на ньому вочевидь проглядалися характерні сліди зносу взуття.

Проведене пізніше мікрофотографування зразка виявило дрібні деталі перекручених ниток стібків, їхню деформацію і перекоси та паралельний до ниток ланцюжок отворів, зроблених для пропущення стібків. Знахідка ніколи не викликала б сумніву, якби не датування... Вік породи, в якій було виявлено відбиток, майже 550 мільйонів років.

Усі наведені вище історії взято з книги американських дослідників Майкла Кремо та Річарда Томпсона «Невідома історія людства». Автори, спираючись на ці та десятки інших свідчень стверджують, що насправді сучасна людина існує вже сотні мільйонів, а можливо й мільярди (!) років.

Інтригуючу картину, однак, трохи псує єдина істотна деталь. Знахідки, про які йдеться в більшості своїй не збереглися. А справжність тих, що доступні для дослідження, викликає великі сумніви у фахівців. Учені схильні пояснювати їхнє виникнення або природними причинами (гра природи здатна іноді поставити в глухий кут будь-кого), або фальсифікацією (історія знає сотні підробок при цьому дуже часто надто вишуканих).

Але ентузіасти не сумують. З одного боку, історія науки знає чимало прикладів, коли дуже спірні теорії в кінцевому рахунку ставали загальновизнаними істинами. А з іншого — наші уявлення про далеке минуле не зовсім повні. Цілком очевидно, що історія людства аж ніяк не така, як бачимо її ми. Питання про те, яка вона насправді залишається відкритим. Отже, залишається місце і для нових знахідок та відкриттів, і для загадок, і для таємниць, і для містифікацій...

Олег ДЕНИСОВ.

Геній, який став глиною

До 120-ліття з дня народження Михайла Жука

Приказка «Не святі горщики ліплять» — утіха для простих, а як бути з непростими? Ось вам Михайло Жук, талант яскравий і на диво щедрий: художник-універсал, літератор, педагог, теоретик мистецтва і театрал — все в одній людині! Він народився в Каховці. У Києві закінчив (1899) малювальну школу Миколи Мурашка, вчився у Москві, та скоро кинув, бо почувався там «хохлом-чужинцем.» Далі — в Краківській Академії Мистецтв, одразу на двох відділеннях, малярства й фрески. У Кракові бував у домі Б. Лепкого, де збиралася польська й українська арт-богема: знамениті Ю. Мегоффер і С. Виспянський (академічні викладачі Жука), К. Тетмайєр, В. Стефаник, М. Бойчук, В. Липинський, О. Кобилянська, Ф. Вовк. Усе — першорядні імена. Це ще один талант Жука — бути серед перших. Так само й у Чернігові, де жив після Кракова: дружив з Коцюбинським, був учителем юного Павлуші Тичини (пізніше академік Тичина, буваючи у старого Жука в Одесі, завжди цілував йому руку). У Чернігові Жук експериментує як художник, дебютує як поет, прозаїк, драматург. 34-річний Жук став професором і одним із засновників Української Академії Мистецтва (1917).

Митець-універсал, він звертався до кераміки лиш епізодично, доки не настав час, коли приказка про горщики стала державною директивою. 1931 року М. Жука (він тоді очолював керамічний факультет художнього інституту в Одесі) арештували за формалізм і націоналізм. Вийшов через три місяці — й назавжди присвятив себе кераміці. Лиш уявіть: потужний майстер, інтелектуал європейського рівня, сховався у мовчазну глину! Ні, «сховався» — не те слово: він виховав нову генерацію керамістів. Одеська школа художньої кераміки, створена Михайлом Жуком, пізніше продовжена Сусанною Сараповою, була найсильнішою в Україні (а до війни — взагалі єдиною такого рівня в східній Україні). На якість підготовки студентів Жука ніяк не вплинуло те, що Одеський художній інститут втратив 1934 року статус і став художнім технікумом, потім училищем. У 50—60-х роках на більшості українських фарфоро-фаянсових заводів працювали модельмейстерами, художниками з форми, декору, цеховими художниками, художниками так званих «унікальних» майстерень учні Михайла Жука. Дехто з них, як Світлана Голембовська, згодом від порцеляни переходили до скла. Або, як Марія Бебешко-Криворукова, працювали художниками з мозаїки, архітектурної кераміки, пластики малих форм тощо. З іменем одного з кращих учнів Жука — Олександром Сорокіним пов'язують розвиток художнього фарфору на Київському заводі художнього скла. Твори митців, вихованих Михайлом Івановичем, зберігаються у багатьох колекціях у нас та за кордоном.

Ольга КРОТЕВИЧ-ШКОЛЬНА, Віталій ЖЕЖЕРА.

Ілюстрації: М. Жук. Автопортрет. 1908 р. (збірка В. Лісничого, Одеса. Раніше не оприлюднювався). Ескізи розпису кераміки (приблизно 1928-29 рр. Колекція С. Шевельова, Одеса).

ПОЛІТИКА

УКРАЇНСЬКО–СЛОВАЦЬКІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України, академік НАН України

(Початок на 1-й стор.).

Україна була однією з перших держав світу, яка визнала незалежність Словацької Республіки з 1 січня 1993 р. Наша країна була співініціатором резолюції про прийняття новостворених СР і ЧР до ООН. Словаччина, у свою чергу, зробила чимало для утвердження незалежної Української держави на міжнародній арені. Зокрема, уже в 1990-ті роки словацька сторона активно залучала Україну до участі в процесах регіональної та загальноєвропейської інтеграції: підтримала вступ України до Центральноєвропейської Ініціативи (ЦЄІ), пропонувала стати членом нового регіонального міжнародного економічного об'єднання — Центральноєвропейської асоціації вільної торгівлі (CEFTA), прагнула створити українсько-словацьку зону вільної торгівлі і робила ще багато корисного не тільки для двох держав, а й загалом для утвердження клімату довіри, стабільності та безпеки на Європейському континенті та перетворення України на динамічного суб'єкта міжнародних відносин.

Позиція Словаччини стосовно України взагалі видається унікальною з-поміж європейських держав-сусідів. Сучасне найвище словацьке державне керівництво нерідко проводить лінію на зміцнення двостороннього співробітництва без настійливих рекомендацій Україні щодо тих чи інших заходів з «демократизації» внутрішньополітичного життя. Словаччина справедливо вважає це внутрішньою справою України та її громадян. СР у 2003 р. виступила ініціатором встановлення тісніших стосунків і механізму співробітництва між Україною і «вишеградською четвіркою». Під егідою словацької сторони започатковано переговори між країнами Вишеграда та Україною з метою запобігання перетворенню східних кордонів Європейського союзу після вступу в 2004 р. Польщі, Словаччини, Угорщини та інших країн до ЄС на нові розмежувальні лінії на континенті.

У цілому, в умовах сьогодення українсько-словацьке співробітництво наближається до принципово нового етапу. СР невдовзі — менш ніж через рік (з 1 травня 2004 р.) стане повноправним членом та інтегрованою частиною Європейського союзу. Україна поки що залишається поза організаційними структурами цього євроінтеграційного об'єднання. Їй пропонується лише перехідний статус «безпосереднього сусіда» ЄС, хоча Українська держава прагне здобути принаймні статус асоційованого члена ЄС. З різних причин постійно декларована на рівні найвищих державних органів України стратегічна мета інтеграції до розширеної Європи об'єктивно буде реалізована значно пізніше, ніж входження Словаччини до Євросоюзу.

Це — найсерйозніша геополітична зміна, яка також принципово вплине на майбутнє і на характер двосторонніх українсько-словацьких відносин. Обидві молоді незалежні держави повинні і здатні навчитися по-новому співпрацювати у відмінних від попереднього етапу умовах, щоб не втратити позитивні здобутки минулого і не починати все нібито з «чистого аркуша». Реалії сьогодення та виклики майбутнього примушують серйозно замислитися над історичним досвідом, сучасним станом, проблемами і перспективами українсько-словацьких відносин. Тому так важливо саме тепер здійснити неупереджений, глибокий аналіз усіх аспектів двосторонніх відносин. І на цій основі цілком можливо в рамках відвертого українсько-словацького політичного діалогу визначити спільні кроки з формування якісно вищої цілісної системи відносин між Україною і СР на всіх напрямах, видах і формах та рівнях двостороннього і багатостороннього співробітництва.

Непохитним підгрунтям успішної українсько-словацької співпраці в стратегічній перспективі є багатовіковий досвід співжиття двох сусідніх слов'янських народів, їх історично схожі столітні національно-визвольні змагання та й сам факт здобуття національно-державної незалежності на початку 1990-х років після краху тоталітаризму і розпаду радянської і чехословацької федерацій.

Причому і Україна, і Словаччина пройшли на зламі другого і третього тисячоліть мирний шлях здобуття суверенітету та розбудови держави. На відміну від багатьох постсоціалістичних країн, за роки новітньої національно-державної незалежності вони уникли загрози вибуху відкритих (або й кривавих) політичних, соціальних, етнічних та інших конфліктів, що свідчить про витримку, мудрість і толерантність українського і словацького народів. Цим підтверджується і здатність їх державно-політичного представництва і національних політичних, економічних, культурних та інших еліт і суспільства в цілому вести постійний відкритий діалог з пошуку компромісу для досягнення злагоди в інтересах поступального розвитку нації і держави. З огляду навіть на це, Україна і Словаччина залишаються цивілізованими демократіями, невід'ємною частиною Нової Європи.

Історичне минуле українсько-словацьких зв'язків

Українсько-словацькі відносини мають давню і багату історію, адже русини-українці віками жили поряд і разом із словаками. Торговельні, династичні, культурні взаємини між обома народами були започатковані ще за часів Київської Русі та Великоморавської держави, до складу якої входили й словацькі землі.

В історії стосунків між українським та словацьким народами, яких об'єднує не тільки належність до одного й того ж слов'янського світу, близькість мови та культури, а й певною мірою спільність історичної долі, багато яскравих сторінок. Досить, наприклад, згадати, що обидва народи приблизно в один і той же час прийняли християнство і спільно виборювали для себе гідне місце в європейському християнському середовищі.

Особливо плідними були суспільно-політичні й освітньо-культурні зв'язки між українськими (Т. Шевченко, І. Франко, Я. Головацький, М. Шашкевич, О. Бодянський, І. Срезневський, М. Лучкай, О. Духнович та ін.) і словацькими (П.-Й. Шафарик, Я. Коллар, Л. Штур, Б. Носак-Незабудов, Й. Гурбан, С. Халупка, Я. Краль та ін.) «будителями» в період національно-культурного відродження слов'янських народів Габсбурзької монархії у XIX ст. Адже умови довготривалого поневолення і словаків, і українців диктували необхідність тісних міжнаціональних зв'язків близьких за мовою, територією проживання, культурою народів. Цікаво відзначити, що словаки, описуючи життя свого народу в Угорщині, підкреслювали, що їх кордони на півночі та заході, а також частково на сході дають змогу бути в безперервному зв'язку з руськими (українцями), займаючи разом з Угорською Руссю добру третину Угорщини. «Руські так перемішані зі словаками, — відзначали вони у середині XIX ст., — що між ними не можна провести етнографічного кордону... Стосовно ж мови панує велика схожість, а на кордоні неймовірна змішаність обох наріч, словенського та руського (українського). Природно, що взаємні співчуття пов'язують обидва народи в суспільному житті та в усіх народних та літературних справах» (Див.: М. Д. Словаки и словенское околье в Угорщине // Журнал мин. нар. просветы, август 1868, ч. CXXXIX. — Спб. — С.560).

Загальновідомим є вплив на словацько-українські зв'язки таких патріархів слов'янського відродження як Павел Йозеф Шафарик та Ян Коллар, ідеї яких посилювали національно-визвольні змагання поневолених слов'янських народів і відбилися, наприклад, на діяльності Кирило-Мефодіївського товариства, творчості українських поетів та діячів культури, зокрема на шевченківському «посланні славному Шафарику». Те, що Тарас Шевченко у 1845 р. звертається до Шафарика «чеху-слов'янине», обумовлюється недостатніми відомостями про словаків у добі, коли вони так само, як і українці, мало були відомі у світі, тільки-но обгрунтовували свою національну ідентичність і як могли боролися за свою свободу.

Слідом за Шафариком, який у своїй фундаментальній праці «Slovansky narodopis» (1842) практично вперше у Європі став на захист самостійної української мови й визначив їй місце в родині слов'янських мов та ознайомив європейців з етнографічними кордонами України, які він посунув значно далі, ніж Г. де Боплан у своєму «описі України», живий інтерес до української культури та літератури, особливо до поезії і народної творчості виявив Людовіт Штур та його прибічники (А. Сладкович, С. Халупка, Я. Калинчак, Я. Франциски-Римавський, Я. Ботто та інші).

З іншого боку, в українських піснях, виданих М. Лучкаєм, Я. Головацьким та іншими, можна знайти вплив словацької поезії та фольклору. Словацькі будителі, наприклад, справляли помітний вплив на літературну діяльність українських письменників, зокрема М. Шашкевича, Я. Головацького, І. Вагілевича, О. Духновича.

Цікаво відзначити, що чимало русинських (українських) визначних діячів науки й культури Закарпаття XIX ст. були вихідцями з Пряшівщини — О. Духнович, А. Добрянський, А. Бачинський, П. Лодій, М. Балудянський, І. Чургович, О. Павлович, А. Кралицький, Ю. Ставровський-Попрадов.

Ще більше поглибилися українсько-словацькі зв'язки під час спільного перебування словаків і закарпатських українців у складі Чехословацької Республіки у 1919—1939 роках, а також під час другої світової війни, коли, наприклад, у складі 1-го Чехословацького окремого батальйону (згодом — бригади, армійського корпусу) на чолі с Людвіком Свободою пліч-о-пліч воювали за визволення України і Чехо-Словаччини від фашистів тисячі словаків, чехів і українців (відомо, що у складі чехословацьких військових частин у СРСР служило під час війни понад 14 тис. закарпатських українців).

Досить інтенсивно розвивалися українсько-словацькі зв'язки й у повоєнні роки, зокрема в рамках руху міст-побратимів і поріднених областей УРСР та ЧССР у 50—80-х роках XX ст.

Сучасний стан відносин

1. Чинники та нові умови розвитку відносин між Україною і СР

Новітня історія українсько-словацьких міждержавних відносин офіційно бере початок з 1 січня 1993 р. Саме тоді на політичній карті європейського континенту і світу з'явилася нова незалежна держава — Словацька Республіка. Цивілізований взаємопогоджений процес політичного саморозпуску Чеської і Словацької Федеративної Республіки в 1992 р. справедливо йменується «розлученням по-чехословацьки». Поваги заслуговує навіть продумана до найдрібніших деталей процедура розподілу федерального майна між новоствореними Словаччиною і Чехією за пропорцією 1:2 — згідно з принципом співвідношення потенціалів кожної із республік, у т. ч. кількості населення (близько п'яти в СР і десяти млн. осіб у ЧР).

Попри дискусії навколо результатів і наслідків національно-державного усамостійнення через розпад єдиної федерації, що, як подеколи ностальгійно і в Україні за радянським минулим, тривають у словацькому і чеському суспільстві до сьогодення, вельми цікавим є такий момент. Як згадує колишній останній голова федерального уряду ЧСФР (1992 р.) Я. Стражскі, словацька делегація, очолювана В. Мечіаром, на переговорах улітку 1992 р. з чеським представництвом, керованим В. Клаусом (теперішнім президентом ЧР), своєрідно, з прицілом на стратегічну перспективу обгрунтовувала необхідність проголошення незалежності Словаччини і Чехії. Політичні лідери словаків стверджували, що за майбутнього вступу, наприклад, єдиної чехословацької держави до Європейського союзу насамперед чехи сприйматимуться як державницька нація, а словаки залишаться в об'єднаній Європі в статусі хіба що регіонального народу. І лише усамостійнення Словаччини дасть змогу словацькому народу увійти до складу ЄС як державотворчій нації — на рівних правах і засадах із чеським народом та його суверенною державою. Добре відомо, що словацькі демократичні політики різного ідейного спрямування відразу після антитоталітарної революції 17 листопада 1989 р. закликали до надання Словаччині «власного крісла» у Європі або самостійної словацької «зірочки» на синьому прапорі ЄС.

Домінанту європейського спрямування з перших днів незалежного державотворення початку 1990-х років у Словаччині, як і в Україні, однак, було зовсім непросто впроваджувати на практиці. Складність початкового етапу розбудови нової держави нерідко примушувала суспільство і владу концентруватися передусім на розв'язанні болючих внутрішніх проблем. Ще бракувало досвіду послідовних дій на міжнародній арені. На стадії становлення перебувала дипломатія молодих країн. Нерідко методом пошуку, а то й спроб і помилок кристалізувалися їх національно-державні інтереси та зовнішньополітичні пріоритети. Давався взнаки і своєрідний масовий ефект ультрареволюційної національно-патріотичної ейфорії.

Притаманна молодим незалежним державам деяка гіперболізація власної значущості і ваги в міжнародних відносинах, особливо через нібито вигідне геостратегічне розташування, слід об'єктивно визнати, торкнулася певним чином на перших порах і України та СР. Звідси, зокрема, випливали й українські та словацькі амбіції 1990-х років стосовно «геополітичного перехрестя» Європи, «мосту» між Сходом і Заходом, нейтралітету, стратегічного партнерства переважно з великими державами та багато іншого, що не завжди повністю відповідало реаліям міжнародного становища країн та їх ролі в європейській і світовій політиці. Потрібний був певний час для утвердження здорового прагматизму у внутрішній і зовнішній політиці нових демократій.

Але цього часу історією було відведено обмаль. Український і словацький народи, як і народи інших посткомуністичних країн, упродовж майже лише одного десятиліття вимушені були вирішувати такі завдання, для розв'язання яких розвинені нації та держави світу потребували не менше одного, а то й двох століть.

Зазначимо, правда, що сучасна історія за динамікою перебігу найвагоміших подій, явищ, процесів і змін нагадує пружину, яка дедалі більше стискається, і де відстань між початком і завершенням кардинальних системних перетворень («сегментами пружини») значно скорочується, порівняно навіть із недалеким минулим розвитку цивілізації. Рівні за розмірами хронологічні відрізки кінця XX — початку XXI століть насичені значно більшою масою глобально значущих якісних змін, ніж, наприклад, періоду 1950—1980 років. Здається, працює специфічний закон «концентрації» історичного часу. Насправді ж зріс рівень розвитку, цілісності й організації системи планетарної цивілізації. Нині істотно посилилися взаємозв'язки, взаємовпливи і взаємозалежність між її основними структурними елементами. Внаслідок цього система стала надзвичайно динамічною.

Усе це жодним чином не спростовує складність проблем, які на зламі другого і третього тисячоліть вирішували український і словацький народи та їх держави. У короткому часовому вимірі впродовж останнього десятиліття XX — початку XXI століття в регіоні Центральної і Східної Європи, де розташовані Україна і Словаччина, фактично збіглися процеси глобалізації, постсоціалістичної трансформації та загальноєвропейської інтеграції. Основними з-поміж глибоких якісних змін є:

* перехід від тоталітаризму до демократії і громадянського суспільства.
* національне відродження і виникнення нових незалежних держав та їх розбудова.
* перехід до ринкової, соціально орієнтованої економіки, відкритої назовні та залученої до світогосподарських зв'язків.
* припинення біполярного протистояння в Європі (як і у світі) та формування нової архітектури системи європейської і глобальної безпеки, розширення НАТО.
* поглиблення регіональної, субрегіональної і загальноєвропейської інтеграції, розширення ЄС.

Україна і СР не могли залишатися поза цими процесами. Тобто, брали в них активну участь та відчували на собі їх вплив. Водночас кожна з держав мала національну специфіку розвитку та особливості постсоціалістичної трансформації, дещо відмінний рівень входження в процеси глобалізації та інтеграції.

Компактніша, менша за розмірами від України Словаччина мала кращі шанси прискореного здійснення системних перетворень і адаптації до навколишнього світу і нових умов континентального та глобального співжиття. СР швидше пройшла фазу так званої «трансформаційної» економічної кризи і відновила уже в 1994 р. після нетривалого спаду господарське зростання. А Україні для переходу до стійкого соціально-економічного зростання потрібно було майже десятиліття. Набагато раніше — в другій половині 1990-х років у СР завершилися процеси роздержавлення і приватизації та зміни форм власності. Інтенсивно відбувалася соціальна структуризація словацького суспільства.

Політична система СР із самого початку будувалася на принципі багатопартійності і пропорційному представництві. Вибори до вищого законодавчого органу — Національної Ради СР відбуваються за партійними списками. Парламентська більшість формує відповідальний уряд, як правило, коаліційний. Функціонує парламентсько-президентська республіка. Глава держави в 1993-1998 рр. обирався парламентом строком на п'ять років. У 1999 р., згідно з внесеними змінами до законодавства, відбулися перші всенародні прямі вибори президента, яким став Рудольф Шустер.

У 1996 р. у СР здійснено адміністративно-територіальну реформу, основним у якій був перехід від трьох до восьми країв (областей). Упродовж 2001—2002 рр. формувалася нова система органів регіонального (крайового) самоврядування. З 1 січня 2004 р. ліквідовується окружна (районна) ланка державного управління. Іде процес децентралізації влади і перерозподілу компетенцій на користь територіальних громад та їх самоврядних органів.

Безперечно, еволюція Словаччини за роки новітньої незалежності проходила і з певними проблемами. Після усамостійнення в 1993 р., однією з причин якого були більш важкі соціальні наслідки ринкової реформи методами «шокової терапії» для словацького населення, ніж у розвиненій Чехії, дещо загальмувався реформний процес в економіці. Специфічного політичного характеру почала набувати «велика» приватизація в середині 1990-х років. Національно-патріотичні та громадські рухи Словаччини партизувалися і поступово диверсифікувалися в різноідейні політичні сили. В 1994 р. країна пережила першу урядову і парламентську кризу, що привела до утворення тимчасового уряду і дострокових виборів.

Політичний реванш партій національного і популістського спрямування СР привів до появи елементів авторитаризму та ігнорування демократичної парламентської опозиції в період 1994-1998 рр. Загострилися міжнаціональні відносини, особливо на півдні країни, де компактно мешкає угорська національна меншина, яка становить більш як десяту частину всього населення СР. Усе це спричинило критику політики тодішнього словацького керівництва з боку загальноєвропейських інституцій. У травні 1997 р. у Словаччині було провалено референдум про вступ країни до НАТО. СР втратила шанс на вступ до Північноатлантичного альянсу разом із своїми партнерами по Вишеграду — Польщею, Чехією та Угорщиною в 1999 р. Словаччина не була включена до першої так званої «люксембурзької групи» країн—претендентів на вступ до Євросоюзу.

Але і за такого стану речей зміна влади в СР відбулася винятково демократичним шляхом парламентських виборів восени 1998 р. Об'єднання різних за ідейним спрямуванням продемократичних сил здобуло більшість у парламенті та докорінно змінило курс внутрішньої і зовнішньої політики. Влада «широкої коаліції» зробила в період 1998-2002 рр. максимум можливого для того, щоб Словаччина наздогнала «потяг» євроатлантичної інтеграції. Насамперед зовнішньополітичні успіхи СР, незважаючи на соціально-економічні труднощі, зокрема, найвищий з-поміж постсоціалістичних країн рівень безробіття, що сягав п'ятої частини працездатного населення, забезпечили спадкоємність влади і чергову перемогу дещо вужчого — праволіберального блоку чотирьох демократичних партій на парламентських виборах 20—21 вересня 2002 р. Коаліційний уряд, який спирається на парламентську більшість, вдруге очолив лідер Словацького християнсько-демократичного союзу (СХДС) Мікулаш Дзурінда.

Логічним завершенням зусиль державницьких кіл щодо процесу демократизації словацького суспільства і кристалізації зовнішньої політики країни стало запрошення СР до вступу в НАТО на Празькому саміті альянсу в листопаді 2002 р. та вступу до Євросоюзу в складі групи десяти його нових членів — на Копенгагенському саміті ЄС у грудні 2002 р. У 2004 р. Словаччина набуде статусу повноправного членства в НАТО і ЄС.

Досвід новітньої історії розвитку СР засвідчує успішність переростання «парадигми трансформації» у «парадигму інтеграції». Крім того, пройдений сучасний словацький шлях до Європи підтверджує також можливість прискореного руху країни своєрідно «навздогін» передовій групі держав, більш успішних у справі постсоціалістичної трансформації та євроатлантичної інтеграції. Нині Словаччина, наприклад, вступає до ЄС разом із партнерами по Вишеграду — РП, ЧР і УР, які євроінтеграційний рух розпочали значно раніше. Політична воля і прагнення,

здатність здійснити серйозні внутрішньо- і зовнішньополітичні перетворення за європейськими стандартами дали змогу СР розв'язати завдання євроатлантичної інтеграції країни і забезпечити цим реалізацію стратегічно важливих національно-державних інтересів.

Заслуговує уваги і той факт, що в процесі досягнення найважливішої зовнішньополітичної мети держави з цього питання відбулася консолідація словацького суспільства і забезпечено громадянський, загальнонаціональний консенсус. Навіть непримирима парламентська опозиція заявила про неприпустимість підриву в такий відповідальний момент міжнародного іміджу країни і відмовилася від критики офіційної зовнішньополітичної лінії коаліційної влади на інтеграцію СР до ЄС і НАТО.

Єдино ортодоксальні комуністи, які на хвилі соціального невдоволення на виборах 2002 р. провели 11-членну із 150 депутатів фракцію до словацького парламенту, піддають сумніву доцільність вступу СР до НАТО і частково до ЄС. Але, наприклад, під час квітневого 2003 р. загальнонародного референдуму про вступ Словаччини до ЄС навіть КПС, як і всі правлячі та опозиційні партії, закликала громадян країни взяти участь у голосуванні і підтримати входження СР до розширеної інтегрованої Європи.

Тож новітній словацький досвід переконливо доводить, що в процесі здійснення історичного вибору і відповіді на виклики сьогодення та нового етапу розвитку потрібна і цілком можлива консолідація суспільства, його державницьких та політичних еліт. Відповідальність за долю власного народу і держави, здоровий глузд і прагматизм мають брати гору над дрібними, з погляду історії, особистими амбіціями політиків і кон'юнктурними партійно-політичними інтересами.

Безперечно, кожен народ і держава Центральної та Східної і Південно-Східної Європи пройдуть власним шляхом до інтегрованої європейської спільноти. Неможливим об'єктивно є просте копіювання чи пряма екстраполяція словацького варіанта забезпечення євроатлантичної інтеграції для сучасної України. І не тільки через різномасштабність наших держав, а й, зокрема, через системні відмінності між ними та різне геополітичне становище. Та принциповим для розвитку українсько-словацьких відносин міжнародного співробітництва було, є і буде — належність України і СР насамперед до Європи, пріоритетне євроінтеграційне спрямування двох сусідніх країн і народів.

Водночас у сучасному цілісному і взаємопов'язаному світі жодна держава не в змозі нехтувати, крім основного, й інші напрями зовнішньої політики. До того ж наближення східних кордонів ЄС безпосередньо до України і перетворення українсько-словацького державного кордону на нову східну межу з інтегрованою європейською спільнотою потребують принципово відмінних підходів і до двостороннього, і до багатостороннього співробітництва. Цим пояснюється і вироблення Словаччиною концепції нової східної політики, на вістрі якої перебувають Україна і Росія. Звідси — і прагнення України переглянути східний вектор зовнішньополітичних дій і раціоналізувати його на рівні переважно інтеграційних економічних кроків.

Тому, в контексті сучасного пріоритету господарських національно-державних інтересів, можливо, зовсім не гальмом, а, навпаки, стимулом українсько-словацького співробітництва стане нещодавнє декларoване входження України до ЄЕП. Важливо, що в рамках потенційної євразійської економічної інтеграції позитивно сприйнята українська ідея створення зони вільної торгівлі. А за взірець нового інтеграційного утворення президенти України, Білорусі, Росії та Казахстану, укладаючи угоду про ЄЕП, узяли майже 50-річний досвід формування ЄС.

У цьому взаємозв'язку слід також зазначити, що майже десятирічні зусилля Словаччини з формування режиму вільної торгівлі у двосторонніх відносинах не тільки з Україною, а й із Російською Федерацією та іншими пострадянськими державами були не цілком успішні. Тому саме тепер перспективною може бути українсько-словацька господарська співпраця в процесі становлення елементів вільної торгівлі України з партнерами в рамках ЄЕП. Принаймні невдовзі з рівня активності переважно приватних суб'єктів господарської діяльності чітко можна буде бачити ефективність для країн— членів цього нового євразійського економічного об'єднання і його позитив для двостороннього економічного співробітництва між Україною і Словаччиною. Але вже наперед треба передбачати, що для національних словацьких товаровиробників за нових умов буде вигідне виробниче кооперування з українськими партнерами і, тим паче, інвестування в Україні з метою спільного вільного виходу на об'ємні східні ринки. Гадаємо, що з словацького і українського боку економічний раціоналізм та ринкова доцільність візьмуть гору над надмірно заполітизованими критичними зауваженнями і тимчасовими емоціями з приводу укладення Україною угоди щодо ЄЕП. Наразі обидві сторони мають керуватися принципами взаємовигоди і стійкими стратегічними перспективами економічної співпраці.

2. Розвиток міждержавних стосунків та їх договірно-правової бази

Упродовж десятиліття офіційних міждержавних відносин незалежних України та СР (1993—2003 рр.) сформувалася цілісна і багаторівнева система та досить чіткий механізм двосторонніх українсько-словацьких взаємин, які спираються на міцну договірно-правову базу — понад 100 міждержавних, міжурядових і міжвідомчих договорів та угод. Складовими частинами та активними структурними елементами цих взаємин є вищі, центральні галузеві, регіональні та місцеві органи державної влади і самоврядування, політичні, громадські, культурні та інші організації і об'єднання, різні інституції і широкі кола громадськості двох країн.

Центральними елементами системи двосторонніх міждержавних відносин між Україною і СР, рушійною силою їх розвитку є постійна безпосередня взаємодія глав держав, парламентів і урядів, галузевих міністерств і відомств та інших державних структур. У рамках політичного діалогу між президентами, головами парламентів і урядів України і Словаччини погоджуються, координуються і спільно визначаються стратегія, основні напрями і завдання двостороннього співробітництва та найважливіших взаємних кроків на міжнародній арені.

У становленні і розвитку системи партнерських міждержавних відносин головну роль відігравали вищі органи державної влади України і СР. По-перше, з 1993 р. встановилися дієві контакти між главами держав і урядів. По-друге, найширшими і найоперативнішими були контакти на рівні кабінетів міністрів, центральних міністерств і відомств. По-третє, поступово налагоджувалися зв'язки між регіональними, місцевими органами державної влади і самоврядування, територіальними спільнотами на міжрегіональному рівні. І в усьому цьому, безперечно, вирішальну роль відіграють діяльність і політичні контакти президентів України і Словаччини, їхня добра воля й активність у справі поглиблення українсько-словацьких відносин.

Проблематичним для українсько-словацького співробітництва 1990-х років, однак, був той факт, що взаємодія на рівні глав держав певний час не мала достатньо регулярного та інституйованого характеру. Після візиту Президента СР М. Ковача до Києва у 1993 р. сторони довго не могли підняти зустрічі на найвищому рівні до рангу офіційних. Упродовж другої половини 1990-х років обидва президенти зустрічалися і спілкувалися, в основному, на самітах глав держав Центрально-Європейської ініціативи і на більш-менш регулярних зустрічах президентів країн Центральної Європи.

З обранням у 1999 р. Президентом СР Рудольфа Шустера — щирого поборника зміцнення словацько-українського співробітництва — ці відносини відчутно активізувалися і увійшли в якісно новий етап розвитку. При цьому варто зазначити, що діалог між українським президентом і його словацьким колегою — Р. Шустером має справді продуктивний характер. Зокрема, глава Словацької держави постійно надає політичну підтримку Україні в її євроінтеграційних планах, розвитку зв'язків із загальноєвропейськими інституціями і трансатлантичними структурами. Офіційні та робочі і неформальні зустрічі двох президентів істотно сприяли прискоренню не тільки міждержавного співробітництва на рівні центральних органів влади двох держав, а й міжрегіональних, транскордонних зв'язків. Показовим, наприклад, є той факт, що за останні чотири роки відбулося 11 зустрічей президентів України і Словаччини. У червні 2001 р., приміром, відбувся перший офіційний візит в СР Президента України Л. Кучми, який інтенсифікував українсько-словацькі відносини й окреслив широкий спектр перспективних напрямів двостороннього співробітництва, а під час офіційного візиту в Україну Президента СР Р. Шустера в грудні 2002 р. набула дальшого посилення тенденція виведення двосторонніх відносин на рівень конструктивного партнерства. А в березні 2003 р. у Високих Татрах президенти України і Словаччини обговорювали питання ліберального візового режиму, розвитку транскордонного співробітництва, розширення ЄС тощо.

До речі, під патронатом президентів України і СР в 2002 р. відбулася організована Радою Європи міжнародна конференція з проблем взаємодії двох держав на регіональному рівні. Взагалі, рівень політичної і особистої довіри та приязні між президентами України і Словаччини надзвичайно високий. Саме він дав можливість зняти напругу в деяких питаннях двосторонніх відносин, навіть у період введення Словаччиною у 2002 р. візового режиму в'їзду українських громадян на її територію.

Безперечно, згідно з Конституцією СР, компетенції словацького президента у сфері зовнішньої політики значно обмеженіші, порівняно із повноваженнями президента України в цій сфері. Більшу роль у формуванні зовнішньополітичної лінії, в тому числі і щодо України, відіграють правлячі в той чи інший час в СР політичні партії та сформовані ними уряди. Впродовж 1990-х років у Словаччині біля керма державної влади періодично змінювалися різні за ідейною спрямованістю та відмінні за зовнішньополітичною орієнтацією правлячі коаліції. Наприклад, у період проголошення незалежності СР з 1 січня 1993 р. за результатами парламентських виборів 1992 р. у Словаччині при владі були радикально-патріотичні сили. Однак подальша структуризація суспільства і політичної сцени привела до розпаду єдиного правлячого блоку, політичної кризи весни 1994 р., створення тимчасового уряду та дострокових парламентських виборів, після яких до влади знову повернувся національно-популістський блок. У цьому контексті треба зазначити, що міждержавне співробітництво України та Словацької Республіки значною мірою залежало від внутрішньополітичних процесів у двох країнах.

Для практичної реалізації досягнутих на вищому міждержавному рівні домовленостей вагоме значення має повсякденна співпраця зовнішньополітичних і економічних відомств України і Словаччини.

Звичайно, основну практичну координуючу роль у формуванні системи міждержавних відносин України і Словаччини в 1990-ті роки мають відігравати міністерства закордонних справ. На підготовчому та першому етапах співробітництва вони вельми ефективно впоралися і з організацією політичного діалогу між двома державами, координацією їх дій на міжнародній арені, і зі створенням механізмів постійної взаємодії державних структур різного рівня.

Для цього міністерства закордонних справ України і СР застосовували методи регулярних консультацій, попереднього з'ясування і узгодження позицій, організації візитів і переговорів глав та відповідальних працівників зовнішньополітичних відомств тощо. Чимало було зроблено міністерствами закордонних справ двох країн у 1990-ті роки і для формування договірно-правової бази українсько-словацьких міждержавних відносин. Як уже зазначалося, упродовж 1990-х років створено широку договірно-правову базу українсько-словацького міждержавного співробітництва, яку становлять понад 100 двосторонніх міжнародно-правових документів. Але з деяких питань дво- і багатосторонньої взаємодії координуюча спільна робота зовнішньополітичних відомств, особливо в другій половині 1990-х років виявилася недостатньою. Методами превентивної дипломатії цілком можна було запобігти виникнення проблем щодо українсько-словацького суперництва за місце непостійного члена Ради Безпеки ООН в 1999 р. Неефективними залишилися і методи дипломатичної протидії МЗС України планам СР із введенням візового режиму в 2000 р. Наступні роки засвідчили непродуктивність застосування Україною адекватних заходів щодо СР. Уже в 2001 р. сторони погодилися на пом'якшення жорсткого візового режиму. А зараз взагалі вбачається доцільним одностороннє скасування Україною візового режиму щодо СР і відповідно запровадження словацькою стороною певних пільгових візових умов для українських громадян.

З 1993 р. формувалися механізми міжвідомчого співробітництва міністерств економіки, їх зовнішньоекономічних структур, міністерств культури, науки і освіти, праці і соціального забезпечення, оборони, внутрішніх справ та інших центральних відомств України і СР. На сучасному етапі це співробітництво спирається на широку і достатню базу спеціальних двосторонніх міжвідомчих договірно-правових документів, укладених упродовж 1990-х років. Вони, на наш погляд, повинні нині наповнюватися більш конкретним змістом. Задля підвищення ефективності міжвідомчої співпраці в майбутньому доцільно також розглянути можливість створення на тимчасово або постійно діючій основі українсько-словацьких міжміністерських структур і механізмів.

Особливо важливу, якщо і незамінну, роль у формуванні системи і координації міждержавного співробітництва України і СР з середини 1990-х років відіграла діяльність Міжурядової українсько-словацької комісії з питань торговоекономічного і науково-технічного співробітництва та Міжурядової українсько-словацької комісії з питань національних меншин, освіти і культури. Кожна із цих змішаних міжурядових комісій має специфічне поле і предмет діяльності. Регулярні два щорічні засідання кожної з цих комісій постійно присвячені максимально конкретним проблемам українсько-словацьких взаємовідносин у відповідних сферах та необхідним крокам з їх вирішення.

Змішані українсько-словацькі міжурядові комісії на сьогодні є чи не найдієвішими механізмами практичного розвитку двосторонньої співпраці. Тому абсолютно непродуктивною та недоцільною видається ідея їх об'єднання в одну міжурядову українсько-словацьку комісію. Навпаки, ці комісії можуть бути ще більше доповнені додатковими змішаними структурами — робочими, координаційними і спеціалізованими експертними групами. Як засвідчує аналіз результатів роботи українсько-словацьких міжурядових комісій за попередній період — це один із найефективніших механізмів реалізації конкретних завдань двостороннього міждержавного співробітництва.

У другій половині 1990-х років Україна і Словаччина створили ще один — майже унікальний механізм міждержавного співробітництва. У січні 1996 р. у Високих Татрах — на Штрбському Плесі було започатковано проведення переговорів і спільних засідань кабінетів міністрів двох країн. Чергове двостороннє спільне міжурядове засідання відбулося в березні 1997 р. в Ужгороді. Така форма прямих переговорів прем'єрів і членів кабінетів міністрів двох держав давала змогу оперативно визначити вузлові питання подальшого розвитку українсько-словацького співробітництва і оперативно погодити конкретні заходи для зняття бар'єрів на шляху розвитку співпраці у всіх галузях. Аналогічного виду міжурядової взаємодії ні Україна, ні СР не мали і не мають із жодною з країн Центральної та Східної Європи. На жаль, у подальшому практика переговорів і спільних засідань урядів України та Словаччини не була продовжена.

Дещо проблемніше в роки новітньої незалежності України і СР розвивалася система українсько-словацького міжпарламентського співробітництва. Контакти парламентаріїв до середини 1990-х років ускладнювалися незавершеністю партійно-політичної структуризації суспільства, а відповідно, й розстановки партійних представництв у вищих законодавчих органах двох держав. У березні 1996 р. делегація Національної Ради СР відвідала з триденним візитом Україну. Але лише в 1998—2002 рр. міжпарламентські зв'язки набули системного характеру. Цьому чимало сприяла особиста діяльність новообраного голови НР СР Йозефа Мігаша, який до 1996 р. обіймав пост посла Словаччини в Україні. 4—9 травня 1999 р. делегація словацьких парламентаріїв на чолі з Й. Мігашом відвідала Україну, де ознайомилася з роботою Верховної Ради та провела переговори про розвиток співробітництва між вищими законодавчими органами. Цього ж року — 28 серпня — делегація українських парламентаріїв взяла участь у СР у святкуванні 55-ї річниці Словацького національного повстання.

Позитивом, однак, слід вважати створення українсько-словацької міжпарламентської групи, яка повинна взяти на себе роль ініціатора та координатора взаємодії законодавчих структур. За її ініціативою, наприклад, у червні 2003 р. у Братиславі відбулося засідання комітетів з питань безпеки українського та словацького парламентів. Але в цілому говорити про сталу й ефективну систему міжпарламентського співробітництва України і СР поки що не випадає.

Це саме стосується і співробітництва між провідними партійно-політичними силами України і Словаччини, адже перші офіційні міжпартійні контакти встановилися лише наприкінці 90-х років.

До системи міждержавного співробітництва України і СР належать також міжрегіональні і транскордонні зв'язки, які мають певну самостійну правосуб'єктність, але не можуть розвиватися поза існуючим конституційним, законодавчо-нормативним полем держави. Цей вид співробітництва слід вважати окремим підрівнем українсько-словацьких взаємовідносин. Подальше розширення взаємодії регіональних і місцевих органів державної влади і самоврядування України і СР, транскордонної співпраці регіонів двох країн, у тому числі прикордонних областей у рамках Карпатського єврорегіону, слід вважати надзвичайно перспективним напрямом українсько-словацького співробітництва на новому етапі. Міжрегіональний, транскордонний рівень українсько-словацької взаємодії — важливий додатковий «місток» поступового входження України до об'єднаної Європи та практичної реалізації її спільних євроінтеграційних інтересів, планів і програм із сусідніми державами, в тому числі — СР.

Чинники, які впливали на розвиток системи українсько-словацького міждержавного співробітництва в 1990-ті роки і визначатимуть його майбутню еволюцію, варто розділити на декілька груп. Це — головна група: системні або визначальні системотворчі чинники. Вони мають внутрішньополітичний і зовнішньополітичний характер. Зокрема, з-поміж зовнішніх чинників, важливу системотворчу роль відіграють, з одного боку, як позитив, спільні для України і СР національно-державні інтереси щодо зміцнення миру і міжнародної безпеки та практична їх участь у створенні нової системи колективної безпеки і стабільності в глобальному і європейському вимірі; посилення євроінтеграційних процесів і розширення ЄС та НАТО на Схід, із чим пов'язаний і основний — проєвропейський курс української і словацької зовнішньої політики; подальше поглиблення регіонального і субрегіонального співробітництва; розвиток добросусідських, партнерських українсько-словацьких відносин. З другого боку, низка зовнішніх чинників гальмуюче діє на еволюцію двостороннього міждержавного співробітництва. Зокрема дещо відмінне міжнародне і геополітичне становище України та СР, належність до різних інтеграційних об'єднань і структур. У цьому сенсі найсерйознішою якісною зміною буде вступ Словаччини у 2004 р. до ЄС і НАТО, за реалії того, що Україна ще тривалий час перебуватиме поза євроінтеграційними і трансатлантичними структурами і залишатиметься членом СНД та інших міжнародних об'єднань на пострадянському просторі. Тому вже тепер в українсько-словацькому міждержавному співробітництві варто формувати такі механізми співпраці, які не вступали б у суперечність із виконанням Україною і Словаччиною договірних зобов'язань перед іншими державами-партнерами або їх об'єднаннями. Загалом спільними і погодженими діями обох сторін цілком можливо нівелювати або хоча б пом'якшити дію несприятливих зовнішніх впливів на українсько-словацьке співробітництво.

На жаль, доводиться констатувати, що, як і в 1990-ті роки, головним системним чинником гальмування українсько-словацької міждержавної співпраці найближчим часом буде комплекс складних внутрішніх чинників. Найсерйозніші з-поміж них — досить істотне відставання України від Словаччини у справі реформування економічної і політичної системи, реального впровадження ринкових відносин та побудови демократії і громадянського суспільства. Адже рівень політичної і соціально-економічної структуризації словацького суспільства, наближення його за цими характеристиками до цивілізованих європейських стандартів дещо вищий.

У цьому сенсі, на наш погляд, партнерське співробітництво між Україною та СР може зіграти позитивну роль навіть у демократизації українського суспільства. Для сучасної України становить значний інтерес досвід Словаччини з динамічної зміни характеру внутрішньополітичних перетворень наприкінці 1990-х років та радикальної переорієнтації зовнішнього курсу словацької держави. Саме це дало можливість СР в надзвичайно короткий, з історичного погляду, термін наздогнати інші держави Вишеграда в процесі інтеграції до загальноєвропейських структур, і уже разом з РП, ЧР і УР отримати в 2002 р. запрошення на вступ до Європейського союзу в 2004 р. Тоді ж Словаччина стане членом НАТО. Україні зовсім не завадило б використання позитивних моментів інтеграційного досвіду СР та словацької стратегії і практики прискореного наближення до ЄС і НАТО.

У нових геополітичних умовах на початку третього тисячоліття розгортається якісно новий етап українсько-словацького співробітництва, суттю якого буде якісна зміна і вдосконалення всієї системи міждержавних відносин з урахуванням наслідків розширення загальноєвропейських і євроатлантичних структур на Схід. Основне завдання нового етапу — максимальне використання накопиченого за 1990-ті роки практичного досвіду та існуючого потенціалу двосторонньої міждержавної взаємодії для успішної реалізації євроінтеграційних планів України і СР та подальшого розвитку відносин стратегічного партнерства між двома державами.

Тому особливо важливим є реальна оцінка по-новому досвіду, стану і перспектив стратегічного партнерства України і СР. Незважаючи на проблемний і дискусійний характер самої категорії «стратегічне партнерство», а тим паче застосування цього поняття для оцінки відносин таких різномасштабних держав, як Україна і Словаччина з дещо відмінним геополітичним становищем, помилкою для обох сторін була б відмова від особливого статусу українсько-словацьких міждержавних відносин. Адже за десять років співробітництва в практиці взаємодії двох держав у цілому, основних державних органів зокрема, та на всіх рівнях структури державної влади склалися сталі й регулярні зв'язки між українською і словацькою сторонами, здійснювалася координація зовнішньої та з окремих аспектів і внутрішньої політики. Здебільшого співпадали національно-державні інтереси України і СР.

Можна визнати, що у сформованій упродовж 1990-х років системі українсько-словацької міждержавної взаємодії не вдалося створити такого розширеного комплексу спеціальних двосторонніх структур організації і координації співробітництва, які є, наприклад, у відносинах між Україною та її головним стратегічним партнером у Центрально-Східній Європі — Польщею. Тут функціонує ефективний структурний механізм, який охоплює всі державно-владні рівні: від українсько-польського консультативного Комітету президентів до Ради регіонів. Деякі з цих елементів багаторівневого механізму взаємодії доцільно запровадити і в практику відносин України і СР. Але і в українсько-словацьких міждержавних відносинах 1990-х років були також присутні унікальні механізми і форми співпраці, зокрема, регулярні робочі зустрічі й переговори урядових делегацій, яких не було в зв'язках України з іншими державами Центрально-Східної Європи.

Не слід цілком заперечувати, що українсько-словацьке стратегічне партнерство в 1990-ті роки мало почасти декларативний характер. Але зараз настав час наповнення його конкретним змістом. Позитивними сигналами для України щодо можливості подальшого зміцнення і розвитку стратегічного українсько-словацького партнерства є офіційна позиція СР з підтримки України на міжнародній арені та її прагнень інтеграції до ЄС і НАТО без втручання у внутрішньополітичні українські справи, пропозиції Словаччини щодо можливості залучення України до роботи Вишеграда та співробітництва держав Центрально-Східної Європи з розбудови нових східних кордонів ЄС з Україною, запобігання перетворення їх у розмежувальні лінії в Європі, активна співпраця СР з українською стороною в транзиті енергоносіїв зі Сходу до країн ЄС.

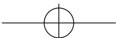
Нові геополітичні умови потребують і зустрічних активних кроків з боку України до зближення з СР. У цьому контексті вбачається доцільним ініціювання українською стороною істотного посилення координації зовнішньополітичної діяльності зі Словаччиною. Наповненню українсько-словацького стратегічного партнерства конкретним змістом може сприяти спільна розробка державними органами України і СР довготривалої концепції розвитку двосторонніх відносин та послідовна реалізація її завдань і положень на практиці. Така українсько-словацька концепція здатна стати першим документом і складовою частиною оновленої цілісної стратегії зовнішньої політики України в Центрально-Східній Європі, яка грунтуватиметься на спільних інтересах української держави і країн регіону — майбутніх членів ЄС.

Конструктивна, узгоджена і послідовна робота з подальшого зміцнення і вдосконалення міждержавного співробітництва України і СР об'єктивно необхідна навіть в силу того, що ці держави географічно розташовані поряд. І, може, не так важливо, чи будуть їхні відносини формально йменуватися стратегічним партнерством. Але за суттю вони мають залишатися справді партнерськими на довготривалу перспективу — рівноправними, добросусідськими відносинами міжнародного співробітництва двох незалежних європейських держав.

При цьому, щоправда, слід враховувати, що позитивні досягнення Словаччини на міжнародній арені на зламі другого і третього тисячоліть, однак, не завжди матимуть сприятливий вплив на майбутній розвиток українсько-словацького міждержавного співробітництва. Слід зважати на те, що СР тривалий час заклопотана проблемами адаптації та інтеграції до загальноєвропейських і трансатлантичних структур. Вона матиме дещо відмінний від України статус на міжнародній арені як член трансатлантичної спільноти і об'єднаної Європи. Можливість самостійного розвитку міждержавних зв'язків з Україною певним чином Словаччині регламентуватиме Брюссель. Гальмуюче діятимуть ще й інші негативні чинники, зокрема, нові східні — шенгенські — кордони ЄС.

Така зміна геополітичного тла і нові умови можуть ускладнити практичну реалізацію українсько-словацького партнерства. Втім, на нашу думку, запобігти стагнації двосторонніх українсько-словацьких відносин можна здійсненням активних превентивних спільних кроків з розбудови міждержавного співробітництва на всіх сформованих за минуле десятиліття напрямах і рівнях співпраці. ▼

Нові геополітичні умови потребують і зустрічних активних кроків з боку України до зближення з СР

ОБ’ЄКТИВ

26 вересня. Мер Івано-Франківська Зіновій Шкутяк, перший заступник мера Сургута Дмитро Макущенко і заступник мера Сургута Павло Кириченко (зліва направо) після підписання угод про співпрацю між містами Івано-Франківськом та Сургутом (Російська Федерація)

27 вересня. В Києві триває XII спеціалізована виставка «Будівництво і архітектура-2003» (осінь)

28 вересня. Бахчисарай. Театралізоване свято «Історія міста — наша історія» біля Ханського палацу з нагоди 500-річчя з дня заснування міста.

30 вересня. Мітинг протесту пенсіонерів і ветеранів біля Верховної Ради України

29 вересня. Засідання Погоджувальної ради керівників депутатських груп і фракцій Верховної Ради України

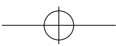

1 жовтня. Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з керівниками місцевих рад з питань бюджету

2 жовтня. Святковий карнавал під час відкриття Міжнародного вуличного театрального фестивалю «Золотий лев-2003»

Сім днів із життя країни — очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА , Укрінформу та УНІАН

СУСПІЛЬСТВО

Україна олімпійська: 1952—2004

Лише пізніше, коли ми зустрілися в одній команді на Олімпіаді в Мельбурні, я довідався, що в Маріуполі наші будинки стояли по сусідству. І турнік — два стовпи з трубою-перекладиною, на якому ми з хлопцями змагалися, хто більше підтягнеться, — ще до війни спорудив Віктор Чукарін. Тоді Віктор уже пішов з посади спортінструктора заводу ім. Ілліча і подався до Львова — вступати до інфізу.

Чукарін ще до війни виконав норматив майстра спорту.

За його плечима була війна. У червні 1941-го він добровольцем пішов на фронт. У бою під Городищем на Черкащині артилерійська обслуга Чукаріна стріляла до останнього снаряду. Віктор був тяжко поранений. Коли прийшов до тями, навколо стояли німці, а поряд лежав закривавлений однополчанин Василь Сидорко, чемпіон країни у стрибках у висоту. Потім були нескінченні дні у концтаборах для військовополонених. У березні 45-го фашисти завантажили в'язнів на баржу, замінували її і вивели в море. Але підірвати не встигли — врятували англійці.

У Львові Чукаріну довелося усе починати практично з нуля. Були сумніви — вік, втрачені роки, чи зможе він подолати їх.

1948-й став роком повернення Чукаріна у великий спорт — виграв золоту медаль на брусах на чемпіонаті СРСР, за рік (йому вже 28!) стає і абсолютним чемпіоном. Навесні 1951-го НОК СРСР приймають до МОК, і створюється перша олімпійська збірна. Чукарін очолює команду гімнастів, у якій, крім нього, був ще один українець — львів'янин Дмитро Леонкін.

У Гельсінкі у величезному залі «Мессухалі», де проходили змагання, у фаворитах були фіни, швейцарці та японці. Старт чукаринської команди виявився слабким, завадило надмірне хвилювання — поряд виступали чемпіони світу, олімпійських ігор. Опорні стрибки, бруси, перекладина «не пішли». Абсолютна та командна першість, які вони повинні були виграти (так постановили партійні збори), опинилися під сумнівом. Хлопці «у цивільному» посуворішали і вже не усміхалися під час зустрічі, неначе натякаючи на оргвисновки (ще живий був «батько народів»!).

Вільні вправи. Залишився останній учасник — Чукарін. А тут у нього була своєрідна «ахіллесова п'ята» — після перекату він виходив у стійку на руках. Іноді Віктор втрачав на мить контроль над собою, майже непомітно гойдався. Але судді помічали. Цього було достатньо, щоб втратити кілька сотих бала. Доброзичливці радили взагалі викинути з комбінації підступну зв'язку. Але характер Чукаріна, він був у всьому максималістом, не дозволяв це зробити. Він вийшов на килим, майже фізично відчуваючи на собі насторожені погляди — і своїх, і суперників. І ось результат — 8,65 бала. Чукарін відчував, що підвів товаришів. І хоча на кільцях та коні вдалося поліпшити результати, в лідери вийшов абсолютний чемпіон світу швейцарець Йосиф Штальберг.

...Нарешті довільні вільні вправи. Відкриває їх Віктор Чукарін. Не дає спокою думка: може, і справді викинути цю зв'язку до дідька? Хіба хтось осудить його, адже на кін поставлено велику золоту медаль абсолютного чемпіона Олімпійських ігор.

Отже, всі засоби задля перемоги годяться? Ні, тільки не для нього.

І Чукарін блискуче виконує підступну зв'язку, а з нею і всю вправу. 9,80 бала українського гімнаста зламали Штальберга — він виступав, як механічна лялька, судді так і оцінили його майстерність. І пішло-поїхало, неначе греблю прорвало: до золота за вільні Чукарін додав золото за коня — махи, два срібла — за кільця і бруси і, зрештою, велику золоту медаль за абсолютну першість.

Удома його зустріли, як героя. Нескінченна вервечка зустрічей — зі студентами, письменниками, пенсіонерами, колгоспниками. А в Держкомспорті СРСР запитували: коли влаштовувати прощальні урочистості?

Роки брали своє, а події останніх років, здавалося, не залишали надій: на чемпіонаті світу в Римі Чукарін уже поділив абсолютну першість з москвичем Валентином Муратовим, а через рік молодий Борис Шахлін позбавив золота на чемпіонаті Європи. На першій Спартакіаді народів СРСР у серпні 1956 року, за три місяці до Олімпіади в Мельбурні, він втратив і звання абсолютного чемпіона країни. Але наперекір усьому Чукарін відмовився залишити спорт. І не тому, що жадав нової слави (хоча без прагнення слави спорт утратив би свою привабливість), він просто не міг піти ПЕРЕМОЖЕНИМ.

До збірної його (у 35 років!) все-таки зарахували, зважили на авторитет серед молодих спортсменів. Чукарін залишався духовним лідером команди.

У Мельбурні вже не швейцарці та фіни ходили у фаворитах — вперед вирвалися японці зі своїм молодим лідером Такасі Оно, який на роки вперед стане головним суперником радянських гімнастів. Змагання одразу підтвердили серйозність намірів хлопця з Токіо. Після обов'язкової програми Оно очолив турнірну таблицю, за ним — Муратов, Чукарін, новачок киянин Юрій Титов.

Усе мала вирішити довільна програма — квінтесенція гімнастики, самостійна творчість кожного спортсмена, де ти можеш і експериментувати, і ризикувати.

Оно легко виграє перекладину, але раптом уперед виходить Муратов, вирвавши в японця дві золоті нагороди. Та далі він не пішов — несподіваний успіх, як буває, налякав його, він перегорів і практично вибув з боротьби. Потім Борис Шахлін виграє коня — махи, та це не похитнуло позицій японця — він набирає блискучу суму — 114,20 бала. Лише Чукарін теоретично міг наздогнати японця, хоча виграв тільки вправи на брусах.

Довільні вільні вправи. Чукарін любив їх, хоча колись вони не раз ставали перешкодою до успіху. Віктор підходить до тренера збірної, легенди української та світової гімнастики Олександра Семеновича Мішакова. «Скільки мені потрібно?»

«Дев'ять п'ятдесят, щоб наздогнати Оно, дев'ять п'ятдесят п'ять, щоб випередити...»

Чукарін рухається так, неначе на килимі і в повітрі чітко накреслено його програму: жодного відхилення, гранична точність, раціональність кожного руху, і — головне — така духовна насиченість, що зал в одному пориві підводиться на ноги, коли спортсмен завмирає на місці...

І справа була не в тих п'яти сотих бала, на які Чукарін випередив Оно: він підтвердив своє право назавжди називатися великим гімнастом сучасності.

Таким був Віктор Чукарін.

Ігор ЗАСЄДА.

ІМЕНА

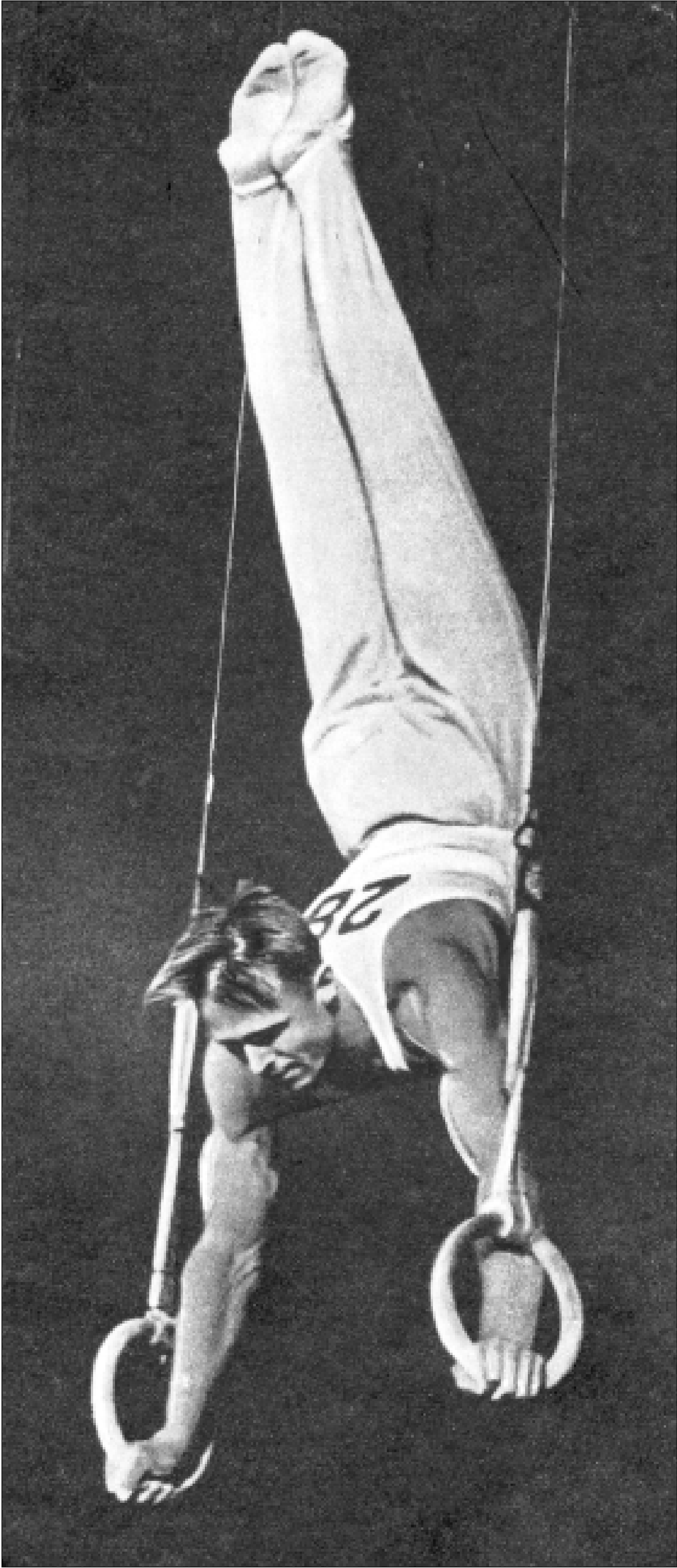
Віктор ЧУКАРІН

Досьє «Голосу України»

ЧУКАРІН Віктор Іванович, заслужений тренер УРСР, абсолютний чемпіон Олімпійських ігор 1952, 1956 рр. у Гельсінкі та Мельбурні. Завоював сім золотих, три срібні та одну бронзову медалі.

Абсолютний чемпіон світу 1954 р., СРСР — 1949—51, 1953, 1955 рр.

Учасник Великої Вітчизняної війни.

На фото: Віктор ЧУКАРІН.

Героїв привітав Герой

ПАМ'ЯТЬ

В урочищі Лопатень Ківерцівського району нещодавно відбувся обласний зліт партизанів і підпільників. Місце його проведення вибрано не випадково, адже в роки війни тут дислокувався партизанський загін Героя Радянського Союзу Дмитра Медведєва. Звідсіля йшов на завдання мужній розвідник Герой Радянського Союзу Микола Кузнецов. Сьогодні на місці партизанської стоянки розташовано меморіальний комплекс і музей партизанської слави. На традиційну зустріч зі всієї області прибули майже двісті колишніх народних месників.

Привітати ветеранів приїхали Герой України, голова обласної державної адміністрації Анатолій Француз, заступник голови обласної ради Василь Струк, голови усіх райдержадміністрацій, мешканці довколишніх сіл, делегації міст і районів.

— До весни 1942 року на Волині діяли сім партизанських загонів, підпільні групи й організації, які створили Олександр Філюк із села Клубочин Ківерцівського та Юзеф Собесяк із Маневицького районів, Іван Приходько з села Ветли Любешівського району. Біля села Кортеліси також був партизанський загін, його організували місцеві підпільники Яків Карпук і Борис Михайловський. Антифашистські підпілля діяли в Луцьку, Володимирі-Волинському, Ковелі, Рожищах, Голобах, Торчині. Значно активізувався партизанський рух після приходу на Волинь в червні 1943 року Чернігівсько-Волинського з'єднання під командуванням Олексія Федорова. Тільки до цього з'єднання вступила майже тисяча місцевих жителів. Волинь стала справжнім партизанським краєм, а збройна боротьба набрала широкого розмаху, — відзначив у своїй промові Анатолій Француз. — В історію Другої світової війни ввійшла операція з розгрому ворожих комунікацій Ковельського залізничного вузла, під час якої було підірвано і знищено 603 гітлерівські ешелони з бойовою технікою і живою силою, що прямували в район Курської битви. Партизани вивели з ладу важливі залізничні вузли у містах Сарни, Ковель, Дубно, Рівне та інших.

Оплесками зустріли присутні виступ Христини Тимощук, яка в роки війни воювала з ворогом у партизанському загоні Дмитра Медведєва, інших промовців. Чудовий осінній день, який ветеранам подарувала природа, був наповнений багатьма приємними подіями для колишніх партизанів і підпільників. Великій групі волинян вручили ордени «За мужність» III ступеня, пам'ятні годинники від Президента України, грамоти від місцевої влади. А на завершення відбувся святковий концерт майстрів мистецтв і самодіяльних художніх колективів. Запам'ятається ветеранам і партизанський обід із кулішем і традиційними сто грамами. На згадку про цей день усі сфотографувалися з Героєм України Анатолієм Французом.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Харківської області (Держпром, 8-й під'їзд, пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 25.09.2003 р. по справі № Б-19/157-03 відповідно до ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» визнав банкрутом сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Карат-2» (ЄДРПОУ 00707923, вул. Українська, 7, с. Кам'янка Ізюмського району Харківської області, 64341, р/р 26001302760515 в АК ПІБ міста Ізюму, МФО 351492, тел. (05743) 2-86-01) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено голову ліквідаційної комісії Удовиченка Юрія Івановича.

Справа про визнання СТОВ «Карат-2» банкрутом порушена 29.08.2003 р.

Кредиторам з претензіями звертатися у місячний термін за адресою банкрута.

Господарський суд Вінницької області, 21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7, постановою по справі № 10/95-03 від 16.09.2003 року визнав банкрутом Приватне орендне підприємство «Південний Буг» (23746, Вінницька область, Гайсинський район, код ЄДРПОУ 03734102, р/р 260094526 в ВОД АППБ «Аваль» м. Вінниця, МФО 302247) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Ніколайчука Василя Федоровича, ліцензія номер 249542 від 12.11.2001 року (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 2а, кім. 21, тел. (0432) 35-57-95).

Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства виступає Організатором публічних торгів (аукціону) з продажу майна підприємства-банкрута — ТОВ «Водбуд» (справа № Б26/174/02). Загальна характеристика об'єктів продажу, які знаходяться за адресою: Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Орджонікідзе, 3: лот № 1 — зварювальний агрегат (4 одиниці) —рік випуску — 1996 — початкова ціна — 10000 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 2 — трактор ЮМЗ з тракторним причепом 2 ПТС-4 — рік випуску 1994, 1990 — початкова ціна 5500 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 3 — автомобіль «Фольцваген «Гольф» — рік випуску — 1991 —початкова ціна — 1004 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 4 — автомобіль «Фольцваген «Джета» — рік випуску — 1991 — початкова ціна 1992 грн.00 коп. з ПДВ; лот № 5 автомобіль «Иж 21-25» — рік випуску —1988 — початкова ціна — 379 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 6 —автомобіль вантажно-пасажирський — рік випуску — 1976 —початкова ціна — 7000 грн.00 коп. з ПДВ; лот № 7 — автомобіль «УАЗ-330318» — рік випуску — 1994 — початкова ціна — 6000 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 8 — автомобіль «КРАЗ-256» — рік випуску — 1993 — початкова ціна — 10000 грн.00 коп. з ПДВ; лот № 9 — екскаватор ЭО 26-29 (Беларусь) — рік випуску — 1984 — початкова ціна — 8500 грн.00 коп. з ПДВ; лот № 10 — екскаватор ЭО —432113 — рік випуску — 1991 — початкова ціна 4200 грн.00 коп з ПДВ; лот № 11 — автобус ГАЗ-5312 А — рік випуску — 1992 —початкова ціна 1824 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 12 — автомобіль «РАФ» — рік випуску — 1992 — початкова ціна — 1573 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 13 — автомобіль «Авиа 21-1» — рік випуску — 1991 початкова ціна — 1533 грн.00 коп. з ПДВ; лот № 14 —автомобіль «Татра» — рік випуску — 1992 початкова ціна — 6203 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 15 екскаватор РА 112- рік випуску —1991 — початкова ціна — 3000 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 16 —бульдозер ДЗ-1110А — рік випуску — 1984 — початкова ціна —3000 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 17 — автокран ИФА — рік випуску — 1989 — початкова ціна — 8000 грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 18 —майном у кількості 16 позицій, яке у разі відсутності заявника розпродається окремими лотами. Початкова ціна — 3966,62 грн. з ПДВ. Лот № 19 — майно у кількості 192 позицій, яке у разі відсутності заявника розпродається окремими лотами. Початкова ціна — 47957,80 грн.

Гарантійні внески учасників аукціону (5 % від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перераховується на: п/р 260083001161 в ДФ АТ «ВАбанк», МФО 305868, код ЄДРПОУ 13420399 Придніпровської товарної біржі, м. Дніпропетровськ до 30.10.03 р. включно. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 30.10.2003 р. включно на Придніпровській товарній біржі за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 15 А, кімн. 73, з 9.00 до 18.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з технічними характеристиками об'єктів звертатися за тел. (056) 744-19-31, 740-20-46. З питань оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (0562) 35-77-45.

Публічні торги (аукціон) відбудуться 04.11.03 р., об 11.00 у торговому залі Придніпровської товарної біржі за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 15А.

Переможцем аукціону визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну а об'єкт продажу. Результати публічних торгів (аукціону) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

Зборами учасників **ТОВ «Альба»** (код 31451183) прийнято рішення про припинення діяльності підприємства шляхом його ліквідації. Претензії приймаються протягом двох місяців від дня публікації оголошення за адресою: м. Київ, пр-т Повітрофлотський, 54.

ТОВ, магазин «Росинка» (код 19425446) зареєстровано Богуславською районою державною адміністрацією м. Богуслава від 22.10.2001 р. повідомляє про свою ліквідацію. Адреса: м. Богуслав, Київської обл., вул. Миколаївська, 21.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування.

ТОВ «Таркс» (юридична адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 87, код ЄДРПОУ 19034510) оголошує про свою ліквідацію.

Претензії кредиторів приймаються протягом 2 місяців за телефоном: 8 (044) 559-98-45.

Господарський суд міста Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушив справу № 23/579-Б про банкрутство ЗАТ «Агро-Стар» (02004, м. Київ, вул. Червоноармійська, 23-б, п/р 26000000000083 в КФ СКБ «Дністер», МФО 300722 код ЄДРПОУ 20068431).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Ковезу Андрія Івановича, ліцензія на право провадження діяльності арбітражного керуючого № 250297 від 01.02.02 (03151, м. Київ, вул. Мішина, 4, кв. 55).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації даного оголошення.

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) Постановою від 08.09.03 р. за справою № Б-24/182-03 визнав Приватне сільськогосподарське підприємство «Слобожанське» (63801, Харківська обл., Борівський р-н, с. м. т. Борова, пров. Борівський, 7, код ЄДРПОУ 30773023) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

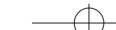
Ліквідатор призначений Чурсін О. В. (ліцензія АА № 484219 від 11.02.03 р. тел. (0572)308-347).

Господарський суд Івано-Франківської області (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) ухвалою від 01.09.2003 року порушив справу № Б-7/167 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Коломийський консервний завод» (78200, м. Коломия Івано-Франківської області, вул. Січинського, 53, код ЄДРПОУ 05528313), та призначив розпорядником майна Мазура Віталія Володимировича, ліцензія № 249921 від 19.10.2001 р. Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

ВАТ «Авдіївський коксохімічний завод» ЄДРПОУ 00191075, Україна, Донецької області, 86066, м. Авдіївка, пр-д Індустріальний, 1, оголошує результати відкритих торгів, які відбулися 22.09.2003 р. по закупівлі енергетичного котла типу БКЗ-75/39, публікація в газеті «Голос України» № 168 від 09.09.03 р., тендерна пропозиція ВТЗТ «Украгропромкомплекс», код ЄДРПОУ 25260677, Україна, м. Київ, вул. Цитадельна, 4/7, тел. (044) 290-60-92, факс (044) 290-33-78, визнана кращою. Дата акцепту 25.09.03 р., сума договору з урахуванням ПДВ — 1600 000 грн.

ОАО «Авдеевский коксохимический завод» объявляет о проведении на 15.10.2003 г. открытых торгов по закупке услуг по проектированию электрической части и АСУ ТП энергетического котла БКЗ — 75/39 ГМ. Пакет тендерной документации можно получить по адресу: 86065, г. Авдеевка, Донецкой обл. пр. Индустриальный, 1.

Тел. (0622) 90-35-50, дополнительный 43-30. Факс (0622) 99-84-02.

Європа мріє про Болгарію, а Полтава — про Габрово?

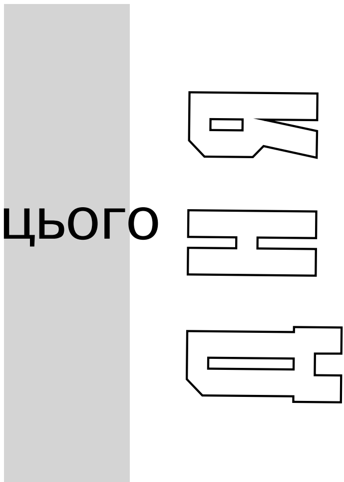

У Полтаві відкрито міжнародну виставку карикатур Будинку гумору і сатири визнаної столиці сміху Габрово (Болгарія) під назвою «Європа мріє про Болгарію», яка присвячена святкуванню Всесвітнього дня світу. Організатором виставки виступило полтавське рекламне агентство «Астрея-Алмакс» за активного сприяння благодійної організації «Митець».

Як відзначили на церемонії відкриття виставки представники болгарської делегації, головну тему карикатур можна описати однією фразою — «світ завжди глузує зі своїх трагедій, інакше їх не пережити». Промовці також підкреслювали, що Полтаву болгарська делегація вибрала не випадково, адже саме в Полтаві 1 квітня проходить щорічний міжнародний конкурс карикатур «Карлюка».

Виставка під назвою «Європа мріє про Болгарію» вперше експонується на сході Європи. До виставки в Україні Будинок сатири і гумору вже демонстрував свої роботи в Бельгії, Німеччині і Словаччині.

Малюнок з виставки «Європа мріє про Болгарію» Дечко НІКОЛОВА.

■ 1813 р. «Битва народів» під Лейпцігом. Розгром наполеонівської армії. ■ 1853 р. Туреччина оголосила війну Росії. Початок Кримської війни. ■ 1872 р. Помер Володимир Даль, мовознавець. ■ 1875 р. Засновано Чернівецький університет. ■ 1883 р. Вирушив у перший рейс «Східний експрес», що зв'язав Туреччину з Європою. ■ 1957 р. В СРСР здійснено запуск першого в світі штучного супутника Землі. Початок космічної ери. ■ 1965 р. У Радянському Союзі запроваджено Державний знак якості. ■ 1989 р. При Києво-Печерській лаврі відкрито духовну семінарію.

Феномен габровського гумору

Унікальний Будинок сатири і гумору в Габрово (Болгарія), якому цього року виповнюється 30 років, по праву є перлиною у світовій культурі, феноменом, заквашеним на добротному народному гуморі.
У чому таїна цього унікального явища?

1933 року відомий учений Дмитр Михалчев у журналі «Філософський погляд» у своїй праці «Місце габровців у гуморі наших сучасників» навів ґрунтовний аналіз феномену габровського гумору. Він зазначив, що «жарти на адресу габровців не мають нічого спільного з анекдотами. Найперше, що впадає в око в цих жартах і веселих історіях, — розважливість і ощадливість габровців — висміювання їхньої скнарості».

Однак Дмитр Михалчев каже, що не цим відрізняються габровці від інших болгар. Він пропонує уважно розглянути історії про обрізання хвостів кішкам для того, щоб під час холодів, коли ті входитимуть і виходитимуть, двері зачинялися і відчинялися швидше, і тепло не виходило з приміщень; чи про надівання окулярів із зеленими скельцями на очі тварин, щоб їм здавалося, що вони їдять не тирсу, яка є у хліві, а соковиту траву... Особливо цікавою уявляється історія про знайденого на вулицях Лондона виснаженого габровця, котрий не їв три дні, хоча мав багато грошей. У поліції він заявив, що вже три дні шукає свого співвітчизника, щоб довідатися, скільки потрібно залишити офіціантові в ресторані на чайові, щоб не пошитися в дурні.

Хай там як, але велика частина жартів про скупих габровців «створена веселим духом самих габровців».

Перші збірки «анекдотів» про габровців з'явились у 20-ті роки минулого століття. Тоді ж вийшло у світ так зване Габровське Євангеліє.

Коли габровці зрозуміли, що веселі анекдоти про їх скнарість стали всесвітньо відомими, вони вирішили отримати з цього зиск. Почали ще більше культивувати свою «скнарість» і знайшли можливість відкрити в Габрово Будинок сатири і гумору.

Шлях до створення Будинку сатири і гумору був тернистий. Хитрі габровці підсунули партійним вождям каверзу. На одній з партійних нарад вони оголосили, що на партійній конференції у м. N В. І. Ленін начебто казав про те, що гумору потрібно приділяти більше уваги в партійному будівництві.

Уже згодом з'ясувалося, що міста N не існує у природі, виходить, Ленін не міг виступати в цьому місті, отже, й казати таких слів. Але партійну машину було запущено. 1 квітня 1972 року заснували Будинок сатири і гумору з першим основним напрямом — карикатура. Ентузіасти габровського гумору почали шукати приміщення для Будинку. Його було знайдено неподалік центру міста — будівля колишнього шкірзаводу. Урочисте офіційне відкриття Будинку сатири і гумору в Габрово відбулося у травні 1975 року.

Тоді Будинок сатири і гумору здобув не тільки широку популярність у Болгарії, а й у світі. У 1976 році вчені з Кримської обсерваторії нову планету назвали Габрово.

За тридцять років існування Будинку сатири і гумору було проведено понад 60 таких веселих четвергів, 390 виставок. У фонді «Гумор народів» зберігається більш як 50 тисяч експонатів.

Згодом під дахом Будинку було відкрито «Зал жирафів», зали «Планета Габрово», «Рай», «Гріх», «Маски-обличчя свята», «Джерела габровського гумору». Тут постійно чути дзвінкий сміх дітей і дорослих.

Американський дослідник теорії гумору на Міжнародній конференції з гумору в Люксембурзі відзначив, що із фламандців сміються всі навколишні народи — французи, німці, голландці; над поляками сміються у США, з українців — у Канаді, із шотландців — у Великобританії, із габровців — у Болгарії. Тобто габровський феномен має світове значення.

Володимир КАЗАНЕВСЬКИЙ.

1

Фото Сергія КОВАЛЯ.

КАРИКАТУРИСТ ПРОДОВЖУЄ ТЕМУ

2

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
з 6 по 12 жовтня 2003 року

Чужі успіхи можуть засмутити і прикро вразити — не піддавайтеся. Зробіть собі або коханій людині подарунок, це підніме вам настрій. Займіться вирішенням фінансових і партнерських питань.

ОВЕН. Якщо ви не злякаєтеся труднощів, то зможете домогтися помітного прогресу в справах, пов'язаних з майновими питаннями, нерухомістю, власністю, земельними ділянками. Можливо, наважитеся просто взятися за благоустрій оселі. Якщо у вашій родині назріває конфлікт між батьками і чоловіком (дружиною), спробуйте його попередити або пом'якшити.

ТЕЛЕЦЬ. У вас на роботі може виникнути дуже багато нових клопотів і обов'язків. При цьому вам потрібно бути дуже активним і намагатися одразу скрізь устигати. Можете звернутися по допомогу до своїх підлеглих або співробітників. Ваш організм може бути дуже виснажений, тому займіться відновленням своїх життєвих сил.

БЛИЗНЮКИ. Вам доведеться проявити наполегливість і терпіння, щоб здійснити задумане, не має значення — то творчі плани чи повсякденні справи. Вам можуть надати значну допомогу ваші співробітники та начальство і грішми, і справами. Взагалі, в цей період ви користуватиметеся заступництвом й інших людей. Виявіть самі великодушність і поблажливість до вчинків і слів людей, котрі вас оточують.

РАК. Цього тижня ви отримаєте те, на що й не розраховували у ситуації, що склалася. Вам несподівано пощастить, знову виникне перспектива, зможете розраховувати на кохання і визнання. Зможете поставити крапку в справі, пов'язаній з навчанням дитини або з організацією її поїздки. Не виключено, що ви будете незадоволені особистими стосунками, знайдіть час для романтичної вечері.

ЛЕВ. Причиною для неспокою стануть різні плітки і таємні розмови. Якщо ви що-небудь знаєте, що цікавить оточуючих, то краще їм цього не говорити, хоча б тепер. Дивіться, щоб вас не втягнули в чиїсь інтриги. Якщо ви все ще залежні від чоловіка і не впевнені, чи виділить він вам необхідні кошти, то цей період вдалий для того, щоб сказати йому про ваші потреби.

ДІВА. У сердечних справах можуть статися приємні події, можливо, ви проведете незабутні хвилини з коханою людиною. Ваші стосунки з дітьми можуть помітно змінитися на краще, особливо, якщо ви йтимете на поступки. Ви можете вирішити назрілу фінансову проблему, якщо прислухаєтеся до думки друзів і покровителів — головне не поспішайте.

ТЕРЕЗИ. Якщо ви працюєте, то у вас почнеться складний період у стосунках з начальством. Воно може обмежувати вас у можливостях і водночас вимагати багато чого. Постарайтеся в конструктивній формі висловити свою точку зору. Для когось цей період принесе загострення стосунків з батьками, можливо, їм просто знадобиться ваша допомога, а ви будете настільки зайняті, що не зможете приділити їм належної уваги.

СКОРПІОН. Кохана людина і діти — джерело вашого натхнення. Можливо, у вас з'являться таємні залицяльники і шанувальники. Ви чарівні і маєте цим скористатися, намагайтеся бути більше на людях. Хоча вам легше буде нині сидіти вдома на самоті, і жаліти себе. У ваших інтересах якнайшвидше позбутися нудьги.

СТРІЛЕЦЬ. Стосунки з друзями можуть ускладнитися, якщо ви маєте з ними спільні фінансові інтереси. Навіть якщо ви зіткнулися з матеріальними труднощами, то й тоді намагайтеся у друзів грошей не позичати. Зверніться до когось з оточення, наприклад, до сусідів або до родичів. Якщо вам винні, то зараз вам грошей все одно не повернуть, навіть якщо ви наполягатимете. Наберіться терпіння і збережете стосунки, вони вам ще стануть у пригоді.

КОЗЕРІГ. Не виключено, що ви станете учасником подій, які не торкаються особисто вас, але позитивно відіб'ються на ваших справах. Ваші дружні зв'язки можуть помітно розширитися, ви будете вхожі туди, куди раніше вас не запрошували. Ви можете знайти покровителів і шанувальників. Виявіть щиру зацікавленість до чужих проблем і справ, надайте реальну допомогу, якщо така можливість у вас буде.

ВОДОЛІЙ. Якщо ви плануєте на цей час тривалу поїздку, то невідомо, чи вона відбудеться. Якщо ви все-таки поїдете, то в дорозі зіткнетеся з проблемами і затримками. Вам для здійснення своїх планів знадобиться більше часу і коштів. Якщо ви зараз опікуєтеся власним здоров'ям, то найскладніше — отримати якісну медичну консультацію і встановити правильний діагноз.

РИБИ. Дуже важливими і нестабільними будуть ваші особисті стосунки. Головне, якщо ви зіткнетеся з деяким охолодженням з вашого боку чи коханого, то не кваптеся робити поспішні висновки, що ви або він збайдужіли. Щоб уникнути переживань, сходіть з чоловіком в театр або в кіно. Якщо ви самотні, то не зациклюйтеся на цьому і не страждайте, сидячи вдома.

СІМ МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Смішно

У Банановому Маразмадорі намітилась позитивна тенденція зниження рівня зростання макроекономічних показників, що на людській мові означає: країна криміналізована настільки, що про наведення елементарного порядку навіть говорити не доводиться. Тому доводиться говорити туманно та незрозуміло, щоб не дуже сміялися люди.

Закон і право

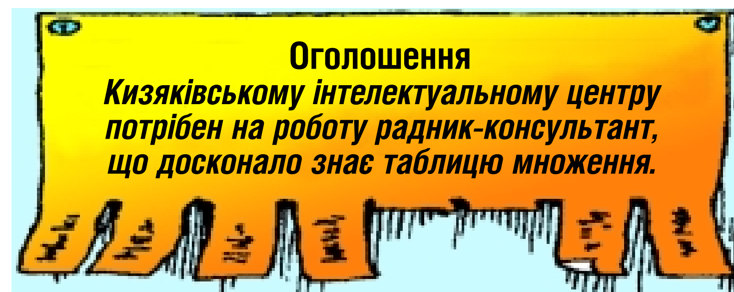
У Конституції Бананового Маразмадору про права шакалів не згадується ані словечка. Одначе це аніскільки не заважає хижакам цієї республіки користуватися своїми правами на всі сто! І жоден з баранців на права шакалів чомусь ще жодного разу не плюнув.

Є золото!

Чемпіоном Бананового Маразмадору з футболу стала команда олігарха Сидорчука. Гравці отримали золоті медалі, а судді, що посприяли цьому успіху — золоті злитки.

Уже чи ще?

Ніяк не вдається протверезіти К. Фікусюку. Вранці він, якщо ще не випив — значить, уже п'яний, вдень, якщо ще не додав — значить, уже нема куди, а увечері, якщо ще тримається на ногах — ще не вечір.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

Літературне життя

Закінчив роботу над новим романом ветеран письменницького цеху Б. Цибульченко. Тепер відпочинок — принизливе повзання на колінах перед багатенькими спонсорами з воланнями про допомогу у виданні книги.

Адмінреформа

У Банановому Маразмадорі чудово розуміють, що все вирішують кадри. Тому тут періодично змінюють віслюків на цапів, цапів на баранів, а баранів на віслюків.

Ще один позитив

Значно виріс культурний та загальноосвітній рівень державних спецслужбовців Бананового Маразмадору. Тепер вони посилають усіх не до біса чи ще куди далі, а до самої Європи!

Пухом...

Демократію, парламентаризм, свободу слова Бананового Маразмадору провели до Європи. В останню путь...

Олександр ПЕРЛЮК.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Не встиг у жовтні роздивитися, як сонце зійшло, а воно вже на заході

4 жовтня — Кіндрата. Пустий господар по Кіндраті, що не має ще кожуха в хаті. Різкий північно-східний вітер — на холодну зиму.

5 жовтня — Фотія. Якщо листя з берези ще не опало, то сніг ляже пізно; а коли дерева звільнились, то наприкінці січня буде тривала відлига.

6 жовтня — Зачаття Івана Предтечі. Старалися нічого не заготовляти на зиму, бо почорніє. На Предтечі — тулися до печі.

8 жовтня — Єфросинії. Цей день у народі ще називали «капусником», бо, за повір'ям, пошаткована капуста мала довго й добре зберігатися. Не треба в капусту й олії, як пошаткуєш на Фросинії. Коли на Єфросинії тепла погода, то тепло триватиме ще три тижні. Якщо випаде сніг, то зима встановиться на Михайла (21.11).

9 жовтня — Івана Богослова. Завершуються всі польові роботи. Хто не посіяв до Богослова, не варт доброго слова.

Прикмети жовтня

■ Лушпиння на цибулі тонке — зима буде тепла, а грубе та з багатьма «застібками» — холодна.

■ Голуб, відпочиваючи, ховає одну ніжку в пір'я — чекай різкого похолодання.

■ Перед сильним вітром горобці метушаться, перелітаючи зграйками з місця на місце.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311183. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»